БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

42-дохи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 282 (10650) | 1964 оной ноябриин 28, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ХАЛУУН БАЯР БАЯСХАЛАН ХҮРГЭБЭ

Агуухэ Октябриин социалис революциин 47 жэлэй ойтой шарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй рховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Сотэ Советскэ Союзай ажалшадhаа, предприятинуудай, балганууудай, колхозууд болон совхозуудай коллективүүдhээ, ртийна, гүрэнэй ба ниитын эмхинүүдhээ, хилын саанахи ммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудhаа, ниитын оргазацинууд болон тус тус хүнүүдhээ олон бэшэг, телеграммауд ороhон байна.

Эдэ бэшэгүүд, телеграммануд дотороо Советскэ Союзай адуудта, Коммунис партида, Советскэ правительствада хаёhоной амаршалга хүргэhэн, коммунис байгуулалтын хэтэ, марксизм-ленинизмын hургаалай, пролетарска интернаоналиэмын үндэhөөр коммунис болон хүдэлмэришэнэй парнуудые бүри нягтаар нэгэдхэхын түлөө, бүгэдэ ниитын эб ирамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө, демоктиин болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдээ амжалтуйлахыень хүсэhэн байха юм.

Хани ёhоной халуун амаршалга эльгээжэ, hайн hайхан сэлэнгүүдые хэлэhэнэйнь түлөө бухы совет эмхи зургааудта, ажалшадта, аха дүү партинуудта, хилын саанахи орнизацинууд болон тус тус хүнүүдтэ КПСС-эй Центральна омитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй инистрнүүдэй Совет үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ	СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ	СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

ДҮЛЭТЭ ҮГЫН ДЭЛИСЭ

Ажалшан бүхэнэй марксизм-ленинизмын эхи үндэhые hайнаар шудалхынь, соёл сурталай болон политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхынь тулада манай республика дотор 684 теоретическэ семинар, 2417 hургуули, кружокуд, арадай олон университет, саг үргэлжын агитпунктнууд болон культбазанууд хүдэлжэ байдаг.

Республикын хото, хүдөө нютагуудаар 116 мянга гаран ажалшад тэдээндэ хабаадалсажа, партийна болон ниитын организацинуудай дурадхаhан hуралсалай арга хэлбэринүүдые амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Марксистско-ленинскэ теориие ажалшан олониитэ улам эдэбхитэйгээр шудална. Коммунизм байгуулгын жама ёhон иимэл ха юм даа. Мүнөө үедэ бүри олон хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигенциин түлөөлэгшэд коммунис мэдэрэлээ, эрдэм мэдэсэеэ, соёл культураяа дээшэлүүлжэ, советскэ патриотизмын болон социалис интернационализмын үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлэгдэжэ байна бшуу.

Шэнэ хүниие хүмүүжүүлхэ, олониитын политическэ болон ажалай эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар Советскэ Союзай Коммунис партиин XXII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө республикын партийна организацинууд ехэхэн хүсэ гаргаа. «Ажалшадые соёл сурталай болон политическэ талаарнь бүри hайнаар хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай зорилгонууд тухай» гэhэн асуудалые КПСС-эй Буряадай областной комитедэй VII пленум дээрэ зүбшэн хэлсэхэ үедэ энэ хүдэлмэриин дүн гаргагдаад, партийна организацинуудай ябуулдаг соёл сурталай хүдэлмэри hайжаруулха арга замууд хараалагдаhан байгаа.

hүүлэй үедэ партийна организацинууд политическэ хүдэлмэриие олон хэлбэри маягтайгаар, үргэжэл ехэтэйгээр ябуулдаг болобо гэжэ пленум тэмдэглэhэн байна. Предприятинууд дээрэ, мүн нютаг нютагтань ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шэнэ, hонин хэлбэри маягтайгаар ябуулдаг болоhон дээрэhээ иимэ hайн ашa үрэ гаранхай. Энэ жэлдэ политическэ гэгээрэлэй hуралсал шэнэ ёhоор эмхидхэгдэбэ. Мүнөө коммунистнууд, комсомолшууд болон бүхы ажалшад дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй шухала асуудалнуудые hонирхон шудална. Промышленностиин олохон предприятинуудаар, хүдөө ажахын эмхинүүдээр ниитэ-политическэ хүдэлмэри коллективэй тодорхой ажал хэрэгтэйнь нягта холбоотойгоор ябуулагдажа, партийна организацинуудай эрхилдэг соёл сурталай хүдэлмэриин нүлөө дээшэлүүлжэ үгэнэ. Гэхэ зуура, ажалшадые хүмүүжүүлхэ соёл сурталай болон политическэ хүдэлмэриин хэмжээн Советскэ Союзай Коммунис партиин Программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй табиhан эрилтэнүүдые үшөөл харюулнагүй гэжэ КПСС-эй областной комитедэй пленум заагаа.

Нээрээшье Улаан-Үдын, Хяагтын, Кабанскын районуудай предприяти, барилгануудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинууд ниитэ-политическэ хүдэлмэриин хамаг hайн арга нүхэсэлнүүдые бүримүhэн хэрэглэнэгүй, социалис мүрысөө хангалтагүйгөөр эмхидхэнэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл мууса дэлгэрүүлнэ, жаяг журам эбдэгшэдтэй, үйлэдбэридэ голодоhо гаргагшадтай тэмсэлдэ олониитые хүсэд элсүүлнэгүй.

Олониитын дунда ябуулагдадаг ойлгуулалмжын хүдэлмэридэ, мүн лекционно пропагандада горитой дутуу дунданууд бии. Жэшээнь, байгша оной октябрьда Хориин аймагай 9 тосхондо, 105 фермэ ба отаранууд дээрэ нэгэшье лекци уншагдаагүй. Иимэ жэшээнүүдые олоор дурсахада болохо байна.

КПСС-эй областной комитедэй пленум ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха, тэрэнэй нүлөө дээшэлүүлхэ, коммунистнуудые, партийнабэшэ хүнүүдые үзэл сурталай талаар хүмүүжүүлхэ тухай эрилтэ табиба.

Үйлэдбэриин эрхэ нүхэсэлhөө боложо үсөөхэн гэшүүдтэй, түб газарнуудhаа холодоhон коллективүүдтэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие hайнаар ябуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха шухала. Мүнөө республика доторнай хүсэд хүрэхэ пропагандист, лекторнууд, эрдэмтэд, интеллигенциин дундаhаа гараhан олониитын хүдэлмэрилэгшэд бии. Тэдэнэр мал ажал дээгүүр, мүн холын бригадануудта, модо бэлэдхэлэй посёлогуудта, республикын хамаг бухы барилганууд дээрэ ниитэ-политическэ болон ойлгуулалмжын хүдэлмэриие залан ябуулжа шадаха байна. Партийна организацинуудай эрхилдэг ниитэ-политическэ хүдэлмэринь хүн зониие ажалдаа коммунис ёhоор хандуулха, эрдэм мэдэсээ ажал дээрээ хэрэглэхэ гол зорилготойгоор ябуулагдаха болоно. Иимэ хүдэлмэриин ашa үрые манай эрхим бэрхэ пропагандистнуудай, агитаторнуудай дүршэл харуулжа үгэнэ.

Хэжэнгын совхозой 2-дохи фермын Бахлайтын гүүртэдэхи политкружогто ба түрүү дүй дүршэлэй hургуулида бүхы ажалшадынь hуралсана. Энэ hургуулиин ашa үрэнь ехэ байба. Ушарынь гэхэдэ, тус гүүртын hаалишад үнеэн бүриhөө хахад пуудhаа доошо бэшэ hү haaxa үүсхэл гаргаад, хэлэhэндээ хүрэжэ байна. Сентябрьда тэдэнэр hү hааха ба гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэhэн байна.

Энэ хадаа Буряадай модо болбосоруулдаг — мебельнэ комбинадай, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын ба бусад предприятинуудай коллективүүдэй үүсхэлтэй сасуулмаар жэшээ мүн.

Ингэжэл ниитэ политическэ хүдэлмэриие коллективэй бүхы гэшүүдэй соёл сурталай болон политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлхээр, социалис мүрысөөнэй дүлэ улам ехээр бадаруулхаар ябуулха хэрэгтэй.

Мүнөө манай парти коммунис байгуулалтын бүхы участогууд дээрэ эдэбхитэйгээр тэмсэл ябуулна. Тиимэhээ ажалшадые соёл сурталайнь болон политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри бүри ехэ удхатай болоно. Пропагандист, агитатор хүн—шэнэ хүниие хүмүүжүүлэгшэ мүн.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр В. И. Баранниковые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Спортивна ехэ туйлалтын, Токиодо XVIII Олимпиин наадануудта амжалтатайгаар хабаадаhанайнь түлөө боксын талаар Советскэ Союзай суглуулагдамал командын гэшүүн нүхэр Баранников Виликтон Иннокентьевичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө—Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1964 оной ноябриин 27.

П. И. Воеводин наhа бараба

Россин революционно хүдэлөөнэй эгээн үнинэй ажал ябуулагшадай нэгэн, ленинскэ гвардиин түлөөлэгшэ, 1899 онhоо КПСС-эй гэшүүн, Социалис Ажалай Герой Петр Иванович Воеводин ноябриин 26-да наhа бараба.

(ТАСС).

ШЭНЭ ОДОН ЯЛАЛЗААЛ!

Зэдын Борьёогой совхозой hаалишад гүрэндэ hү тушааха жэлэйнгээ түсэб болзорhоонь урид дүүргэбэ. Тиигэжэ 10210 центнер hүн бэлэдхэлэй пунктда тушаагдаhан байна.

Совхозой hаалиин гүүртэнүүдэй малшад жэлэй эсэс хүрэтэр түсэбhөө гадуур үшөө 1000 центнер hү тушааха гэжэ шиидээ. Абаhан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Хуушан-Харуулай 1-дэхи болон 3-дахи гүүртэнүүдэй hаалишад hү hаалгаар эрхим амжалта туйлаа.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойн нэрэмжэтэ комсомол-залуушуулай гүүртые нүхэр Раменская толгойлно. Гүүртын hаалишад, мал адуулагшад жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэлгэдэ өөhэдынгөө хубитые оруулаа. Энэ гүүртынхид 2870 центнер hү hааха түсэбтэй байhан аад, тэрэнээ 3045 центнер болгожо, жэлэйнгээ түсэб ноябриин 1-дэ дүүргэhэн байна. Тэдэнэр жэлэй түсэбhөө гадуур үбэлэй үедэ 400 центнерhээ доошо бэшэ hү hааха уялгатай юм.

hаалишадай дундахи мүрысөөндэ управлениин түрүү hаалишан Анна Илюсина түрүү hуури эзэлнэ. Тэрэ арбан hарын туршада 37914 килограмм гэхэ гү, али үнеэн бүриhөө 2106 литр hү hааhан байна. Коммунис ажалай ударник Валентина Попова, Надежда Сюсина гэгшэд тэрээнhээ дутуугүйгөөр хүдэлөө. Эдэ бүхы амжалта мүрысөөнэй хүсөөр туйлагдаа, амжалтын шэнэ одон яларааl.

В. КЛОЧИХИН.

Бэшүүрэй заhабарилгын мастерской соо мүнөө үглөөнhөө үдэшэ болотор элдэб машинын абяан —hүртэ хүгжэм минуташье замханагүй. Тэдэнэй дунда токарь шлифовщик Григорий Смолиной оньhон станогой жэгдэхэн абяан баhал дуулдана. Григорий Петрович мүнөө арба гаран жэлдэ колхоз, совхозуудай машина техникэ заhабарилалсажа, нилээд уран бэрхэ, дээдэ гарай мэргэжэлтэ-заhабаришан болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. Смолин. М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ХЭШЭЭЛhЭЭ—АЖАЛДАА

Буряадай хүдөө ажахын институдай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн хүдөө ажахын эрдэм мэргэжэл шудалха университедэй ээлжээтэ хоёрдохи хэшээл ноябриин 25-да болобо. Тэрээндэ Улаан-Үдын хүдөөгэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, парткомуудай секретарьнар, главна агрономууд, ветеринарна врачнууд, зоотехнигүүд, отделениие эрхилэгшэд болон партийна, советскэ эдэбхитэд хабаадалсана. Хэшээлдэ 17 гаран хүн сугларaа.

«Коммунизм байгуулгын жама ёhон тухай марксизм-ленинизмын hургаал» гэhэн темэтэй лекци Буряадай хүдөө ажахын институдай багша Федор Ильич Шулунов уншаа. «Малай hү, мяха дээшэлүүлхэ арга зам» гэhэн лекци тус институдай кафедрые даагша Константин Ермолаевич Ильин уншаhан байна. Уншагдаhан лекцинүүд хэшээлдэ хабаадагшадай анхарал ехээр хандуулба.

Университедтэ курсовой хүдэлмэри боложо, тэрээндэ хабаадагшад бэлдэhэн темээрээ курсовой хүдэлмэреэ хамгаалдаг байна. Университедэй hурагша, «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь Василий Лубсанович Доржиев—«Коммунизм» колхозой овощ ургуулдаг бригадада эмхидхэгдэhэн ажахын тоосоон» гэhэн темээр курсовой хүдэлмэри хамгаалhан байха юм.

Удаань, уласхоорондын оршон байдал тухай лекци КПСС-эй обкомой лекторскэ группые хүтэлбэрилэгшэ Ким Георгиевич Полонных гэгшэ уншаба.

А. ЛЕОНТЬЕВ.

ИИСЭНГЫНХИД ИЛАЛТАДА ЗОРИНО

Иисэнгын совхоз hү hаалгаар жэлэйнгээ түсэбые 3 hара 25 хоногоор уридшалан дүүргэбэ гэхэ гү, али сентябриин 5-най байдалаар 6 мянга 480 центнер hү тушаагаад, тэрэнhээ хойшонхи үдэрнүүдтэ түсэбhөө гадуур hү худалдажа байна. Жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө гадуур 1420 центнер hүн гүрэндэ оруулагдаха юм.

Хэд hайнаар ажаллаба гээшэб? Энэ асуудалда харюусаха болоо hаа иимэ. Галсан Цыреновнч Мороxоновой хүтэлбэрилдэг гүүртынхид совхоз соогоо түрүү ябана. Энэ жэлдэ 3 мянга 320 центнер hү гүрэндэ тушааха аад, 30—40 центнерээр ехээр тушаагаа. Шэнэ жэлэй январиин 1 болотор 695 центнэр hү худалдахабди гэжэ гүүртын hаалишад мэдүүлбэ.

В. ШЕЗДУЕВ.

Партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ

НОБШОРhООР НООХОЙДОО ДАРАГДАhАНДАЛ...

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын машина техникын ямараар хэрэглэгдэжэ, хадагалагдажа байhаниие партийно-гүрэнэй хиналтын тэндэхи комитет hаяхан шалгажа үзэбэ.

Ниитын зөөридэ, машина техникэдэ хайша хэрэгээр, эзэн бусаар хандадаг олохон баримта шалгалтын үедэ тодоруулагдаба.

Полевой хүдэлмэриин үни дүүрэhэншье hаань, зарим ажахын олохон машинанууд заабариин ёhoop хадагалагдаадүй байhаар. Үнгэржэ ерэхэдээ, зарим ажахынуудай олон сенокосилка, hанзаhан, сеялкэ, комбайн таряалан, сабшалан дээгүүрээ орхигдоhон зандаа. Управлениин олон ажахы машина хадагалха хушалтатай сарай бэлдээдүй. Хадагалагдаhаншье машинануудта харуулшад табигдаадүй. Олохон механизаторнууд трактор, комбайн, бусад техникэеэ газаагаа байлгажа, хубиингаа ажалда хэрэглэнэ, деталь, частьнуудыень үгы болгоно. Энээниие мэдэжэ, хаража байгаад, зарим хүтэлбэрилэгшэд, главна инженернүүд, бригадирнууд зохихо хэмжээ абанагүй.

Ниитын нангин зөөридэ — техникэдэ тон эзэн бусаар, гэмтэ ёhoop хандаха ушар Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Балданов, главна инженерынь нүхэр Найданов) тохёолдонхой гэжэ партийно-гүрэнэй хиналтын комитет тодорхойлоо. Юуб гэхэдэ, полевой хүдэлмэриин дүүрэhэнэй hүүлээр эндэхи механизаторнууд даабарита машина, түхеэрэлгэнүүдээ шорой шабарhaань сэбэрлэхэ, тоhодохо, үбэлэй хадагаламжада оруулха гэжэ бодомжолоодүй байшоо. Шалгалтын үдэр эндэхи олон машина хадагалагдаха газартаа байбагүй. Ороohоной хоёр сеялкэ Юрөөдэ, кукурузын 5 комбайн, ороohоной 2 сеялкэ болон бусад машина хэрэгсэлнүүд Ноёхондо, Номхондо хээрэ орхигдошонхой. «Хаягдаhан» эдэ машинануудайнь гэнжэ, ремень абтаагүй, тоhодогдохо юумэниинь тоhодогдоодүй. Часть, детальнуудынь шабар шоройдо дарагдашаhан. Гадна колхозой нэгэдэхи бригадада (бригадирынь нүхэр Брянский) хадагалагдаhан олон машина миин газар дээрэ, үбилтэгүйгөөр табигдаhан. Механизаторнууд аккумулятораа гэр гэртээ абаашажа байлгадаг заншалтай. Хүдэлгэгдэжэ байhан тракторнуудые hүниндөө гаражда байлгаха заабаритай аад, даажа абаhан эзэниинь газаагаа хонуулдаг байна.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй механизаторнуудтаа шанга эрилтэ табидаггүйhөө, техникын ямараар хэрэглэгдэжэ байhаниие наринаар шалгадаггүйhөө шалтагаалан, авари hэхэ ушар үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Гансахан энэ жэлэй туршада 4 дахин авари боложо, 670 түхэригэй гарза хэгдээ. Нүхэр Банзаров шэнэ комбайн гарhаа гаргажа, 1554 түхэригэй хохидол колхоздо тохёолдуулба. Гэбэшье ниитын зөөри hалгааhан нүхэдтэ зэмэ, яла тохогдодоггүйнь гайхалтай.

Тусхай газарhаа ямаршье зүбшөөлгүйгөөр, главна инженер нүхэр Найдановай, механик нүхэр Деминой хараhaaр байтар, зарим ушарта эдэнэй сэхэ зүбшөөлөөр бүхыдөө 13.500 түхэригэй комбайн, автомашина, жатка болон хүдөө ажахын бусад машинанууд задалагдашанхай. Машинын тоhон, түлишэншье хадагалха, гаргашалха талаар горитой дутагдалнууд бии. Үнгэрhэн 9 hарын туршада гансахан автопаркдань 22 мянган литр түлишэ хэмhээ гадуур гаргашалагдаhан. Заабариин ёhoop машинануудай хойноhоо техническэ харууhалга саг соогоо хэгдэдэггүй, ямар нэгэн машина, хэрэгсэл эбдэртэрээ шахуу ябуулагдадаг.

Тус колхозой тракторна бригадын бригадирнуудай, механигуудай, главна инженер нүхэр Найдановай ажалдаа тон харюусалгагүйгөөр хандадаг байhан тухай партийно-гүрэнэй хиналтын комитет тусхай заседани дээрээ тэмдэглээд, зэмэтэй хүнүүдые хуулиин хэрэгтэ хабаадуулха гээд аймагай прокурорые уялгалба. Механик нүхэр Деминдо выговор сонсхогдоо. Тракторна бригадын бригадирнууд нүхэд Брянский, Цыренов гэгшэд тус бүридөө hарын салингай хараанай мүнгэ колхоздо түлэхэ болобо. Мүн машинын тоhо, түлишэ үлүү ехээр гаргашалагшадта зэмэ тохогдобо.

Хамтын зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг ушар мүн лэ Бурдэнэй совхоздо элирүүлэгдэhэн байха юм. Эндэхи бүхы машина техникэнь үбэл, зунгүй хээрэ газаа байлгагдадаг байба. Шабар шоройhоошье сэбэрлэгдэдэггүй эдэ машинануудынь жэбэ жоинходо эдигдэжэ хэбтэдэг. Илангаяа совхозой трактор, комбайнууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээнь, «Т-28», «МТЗ-5», «МТЗ-50» «ДТ-54» тухэлэй тракторнууд эбдэршэнхэй, часть, детальнуудынь тоногдожо, үни заяанай хээрэ талада байhаар.

Машина, хэрэгсэлнүүдые гамтай зүбөөр хэрэглэхэ тушаа анхаралай табигдаагүй, хиналта, шалгалтын хангалтагүй дээрэhээ хэды комбайнай, анзаhанай, зарим бусад машинануудай часть, детальнууд дууhан хулгайлагдашаhан. Иимэ хулгайшалай заримаштнь баригдаhан. Эгээл нимэшүүлэй нэгэндэ гэртэнь элдэб машинаhаа хулгайлагдаhан 70 гаран деталь олдоhон байнал.

Совхозой ямар машинын хэзээ заhабарилагдаhаниие, машина бүхэндэ ямар гаргашын хэгдэhэниие, хэды шэнээн ажалай бүтээгдэhэниие мэдэхын аргагүй. Оройдоол дүрбэн машинань техническэ паспорттай.

Яахадаа иимэ тэсэшэгүй байдал эндэ тохёолдооб гэбэл, механизаторнуудай харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээн абтанагүй. Техникэнь эзэгүй болошонхой. Тиигээдшье энэ жэлэй туршада главна инженер таба дахин hэлгэгдэжэ, нэгэнииньшье совхозой машина техникэ тушаажа абаагүй, хүндэшье тушаажа үгөөгүй. Гадна тус совхозой директор баhал гурба дахин hэлгэгдэ.

Техникэ тон мууса, эзэн бусаар хэрэглэжэ, хадагалжа байhанайнгаа түлөө Бурдэнэй совхозой директор нүхэр Чимитов, главна инженер нүхэр Бутаков гэгшэд выговор абаба. Тиигээд эдэнэр богони болзорто дутагдалнуудаа усадхахаар уялгалагдаба.

Хүдөө ажахын техникэ зүбөөр хэрэглэхэ, хадагалха, заhабарилха хэрэг ажахынуудта саг үргэлжэ хинан шалгаха тухай биратай анхарал табидаггүй байhан «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй түлөөлэгшэд (илангаяа нүхэр Вдовин), управлениин главна инженер нүхэр Андреев гэгшэд ажалаа эрид hайжаруулха уялгатай гээд заагдаба. Мүн партийно-гүрэнэй хиналтын комитедтэ туhалха бүлэгэйхид эдэбхитэйгээр хүдэлжэ, техникэ хэрэглэхэ, хадагалха, заhабарилха талаар дутагдалнуудые дары усадхахаар уялгалагдаад, бодото хэмжээнүүдые абажа эхилээ.

С. КЛИМОВ,
Хяагтын управлениин дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо.

ТАСС-ай мэдүүлгэ

Вьетнамай Демократическа Республикын сүлөөтэ байдалда дахинаа бүдүүлигээр халдан доботолhон тухай ойрын үдэрнүүдтэ дэлхэйн улад зон мэдэжэ, тон ехээр зэбүүрхэбэ. ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлhэнэй ёhoop, 1964 оной ноябриин 18-да американскэ сэрэгэй «Ф-100», «Т-28» түхэлэй бүлэг самолёдууд Лаосой талаhaa ДРВ-гэй агаар руу нэбтэрэн орожо, Куанг Биль провинциин районой нэгэндэ доботолhон байна. Тус мэдүүлгэ дотор хэлэгдэhэнэй ёhoop, Вьетнамай Арадай армиин зенитнэ подразделенинүүд өөрынгөө газар дайдые хамгаалан, американскэ сэрэгэй 3 самолёдые унагааhан, 2-ыень гэмтээhэн байгаа.

Американскэ сэрэгэй зэбсэгтэ хүсэнүүд Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү харата ябуулга түрүүшынхеэ хээгүй байха. Жэшээлэн хэлэбэл, байгша оной август соо США-гай авиаци Тонкиска тохойн оршондо ДРВ-гэй hуурин тосхонуудые, эрье шадарай барилгануудые буудаhан, бомбодоhон юм. Энэ гүрэнэй газар дайдада доботолhон ондоошье ушарнууд бии байгаа.

Вьетнамай Демократическа Республикада дээрмэшэн ёhoop доботолжо байhаниинь Индохитадай хахад арал дээрэхи сэрэгэйнгээ ябуулгые үргэдхэхэ зорилготойгоор эртээнhээ түсэблэн бэелүүлжэ байгаа ябуулганууд болоно ха. Американскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүдhээ харахада, Вьетнамдахи дайнай ябуулгые улам үргэдхэхэ түсэбүүд Пентагондо зохёогдожо, Хойто Вьетнамай ба Лаосой hуурин газарнуудые бомбодохоор түсэблэгдэжэ байhан янзатай. Жэшээлэн хэлэбэл, Хойто Вьетнамай газар дайдын гүн худар, түрүүшын ээлжээндэ Ханой—Хайфоной райондо, сэрэгэй ба магад промышленна объектнүүдые американскэ агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй ба флодой зүгhөө доботолон сохихо түсэбүүдэй бии байhан тухай американскэ «Уолл-стрит джорнал» газетэ бэшэнэ. Урда Вьетнамда США-гай сэрэгэй ябуулгын үргэдхэгдэжэ, Лаосой ба Камбоджын бэеэ дааhан, сүлөөтэ байдалда саг үргэлжэ халдан доботолжо, Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү харата ябуулгануудай hүжэржэ байhанhаа уламжалан, Индохитадтахи байдал тон аюултай болоо. Сэрэгэй хорото ябуулгануудые хэдэг энэ политикань Женевскэ хэлсээнүүдые бүдүүлигээр эбдэhэн ябадал болоно, уласхоорондын эрхын ёhо гуримууддa гутамшаг муухайгаар зүришэнэ.

Американскэ сэрэгшэдэй ээрхэг түримхэй ябуулганууд эб найрамдалда дуратай оронуудай, арадуудай hанаае зобоонгүй байха аргагүй. Иимэ ябуулганууд Зүүн-Урда Азидахи, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдалда аюулта хойшолонгуудые тохёолдуулха байhаниинь бүгэдэндэ элитэ.

Вьетнамай Демократическа Республикын газар дайдада США-гай авиациин доботолжо байhан ээрхэг түримхэй ябуулгые Советскэ Союз эрид буруушаана, мүн энэ орондо эсэргүү энэ мэтын ямаршье харата ябуулгануудые зогсоохо эрилтэ табина гэжэ мэдүүлхээр ТАСС түлөөлэгдэhэн байна.

Советскэ Союзнай бусад оронуудай, арадуудай хэрэгүүдтэ оройдоо хамаархахагүй гэhэн хараа бодол баримтална. Холбоото Штадууд Женевскэ хэлсээнүүдые алгадгүй сахиха ёhотой. Аха дүү социалис ороной хуби заяанда Советскэ Союз хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй, тэрээндэ шухала туhаламжа үзүүлхээр бэлэн байна гэжэ Индохитадай хахад аралда хорото ябуулга хэхээр hэдэгшэд ойлгохо зэргэтэй.

40 ЖЭЛЭЙНГЭЭ ДҮН ГАРГАБА

Улаан-Баатарта болоhон баярай суглаан

УЛААН-БААТАР, ноябриин 26. (ТАСС). Манай арад өөрынгөө габшагай манлай — МНРП-гэй хүтэлбэри доро тон богонихон болзор соо социалис экономико ба соёл культура байгуулhан, феодализмhаа коммунизмда орохо дабшалта хэhэн, хүниие хүнэй мүлжэдэг ябадал эсэслэн үгы хэhэн байна, — гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цэдэнбал МНР-эй тогтоогдон байгуулагдаhаар 40 жэлэй ойн баярай суглаае нээгээ.

МНР-эй Арадай Ехэ Хуралай Президиумэй Түрүүлэгшэ, бүхы монгол арадта дурасхаалтай 1924 оной ноябриин хүдэлөөндэ хабаадаhан Ж. Самбу операа, баледэй театр соо сугларhан Монголой нииcлэл хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй үмэнэ элидхэл хээ.

Монгол орондо республика байгуулhан ушар халаа дүлэтэ революционер Сүхэ-Баатар түрүүтэй Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэри доро бэелүүлэгдэhэн, империализмда эсэргүү, феодализмда эсэргүү арадай революциин илан мандаhанай зайлашагүй ашa үрэ мүн байгаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Нүхэр Самбу үнгэрhэн сагай турша дотор ороной ажабайдалда болоhон үндэhэн хубилалтанууд тухай хөөрөө. Монгол орон хэдэн зуун жэлэйнгээ гээгдэлые усадхан зайсуулха, экономикоёо хүгжөөхэ, ажалшадай байдал улам hайжаруулха хэрэгтэ өөрынгөө арадай баатар габьяата тэмсэлэй, шэн зоригто ажалай ашaар амжалтануудые туйлаа. Энэ хэрэгтэ манай агуухэ хани, хүршэ Советскэ Союзай аха дүү ёhоной, үнэн hайн сэдьхэлэй туhаламжа угаа ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. «Энэ агуухэ хани барисаанай, совет арадай үнэн сэдьхэлэй туhаламжын ашa үрын бодото дээрээ харагдаагүй арадай ажахын нэгэшье hалбари, ороной нэгэшье булан тохой байхагүй» гэжэ нүхэр Самбу онсолон тэмдэглэбэ.

Үргэн далайсатайгаар социализм байгуулгын асуудалнууд тушаа тогтожо хэлэхэ зуураа, түлишын-элиэ хүсэнэй, газарай баялигые малтан абалгын, металл үйлэдбэрилгын, барилгын, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байhые элидхэлшэ тусхайлан тэмдэглээ. 1940 онойхитой жэшэбэл, промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй хэмжээн 1963 ондо 10 дахин, тэрэ тоодо электрын элиэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 10 үлүүтэй дахин, нүүрhэ малтан абалга 3,6 дахин нэмэhэн байна. hүүлэй 10 жэл соо промышленна продукци бүтээлгын жэл сооxи дундуур ургалтань 17 процент болодог байгаа. Хүдөөдэ хамтын ажалай эмхидхэгдэhэнhээ уламжалан, арадаймнай бүхы ажахыда социалис ёhо гурим бэелэн мандаа гэжэ Ж. Самбу тэмдэглэбэ. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглаhанай үндэhөөр газар таряалан хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ илалта туйлагдаа. hүүлэй 6 жэл соо тарилгымнай талмай 4 дахин үргэдхэгдөө. Энэ жэлдэ гүрэнэй ажахынууд, ажалшадай нэгэдэлнүүд 23 миллион пууд орооhо таряа хуряажа абаhан, республикын ажалшад 6,6 миллион түл абажа үдхэhэн байна.

Мүнөө үедэ манай ороной 10 мянган хүн бүхэндэ юрэнхы эрдэмэй hургуулиин 1500 hурагшад, дунда hургуулиин 91 hурагшад, дээдэ hургуулиин 103 студентнэр хүртэнэ гэжэ нүхэр Самбу хэлэбэ.

МНР-эй гадаадын политикые тайлбарилха зуураа, энэмнай Советскэ Союзтай, социалис хани нэгэдэлтэ оронуудтай аха дүүгэй харилсаа холбооe бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ ябадалhaa эшэ үндэhэтэй гэжэ мэдүүлбэ. Марксизм-ленинизмын hургаалда, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй генеральна хараа шугамда үнэн байдаг МНРП саашадаашье бүхы социалис оронуудай хани барисаае, харилсаа холбоон ба нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, социализм болон коммунизмын илан мандалгын ашa туhада уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй зэргые бүри ехээр нягтаруулан жагсаахын тулада оролдолго гаргаха байха гэжэ Ж. Самбу мэдүүлбэ.

Партийна
АЖАБАЙДАЛ

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—БАРАНАЙ ХАБААДАХА ХЭРЭГ

Малай үбэлжэлгэ хадаа хүдөө ажахыдахи тон лэ харюусалгатай, хүндэ хүшэршье хаһа саг гээшэ ааб даа. Энэ үеын ерэхэдэ урдань адууһа малайнгаа тоо толгойе бүрин бүтэнөөр, гарза хоролтодо ехээр оруулжархингүйгөөр ондо оруулжа үзэхэл байна гэһэн хөөрэлдөөн болодог байһыень арсахын аргагүй. Харин мүнөө үедэ эгсэ ондоо эрилтэ манай урда табигдана. Үбэлдөө ниитынгээ мал тарган тобироор харууһалха, тэрэнһээ абтадаг ашаг шэмынь хэмжээе зун, намарайхиһаа доошонь оруулхагүй гэһэн зорилго онсо табигдана ха юм даа.

Хэнэйшье мэдэһээр, хадышье хүсэлэл оролдолгын гаргагдабашье һаань, үбэлжэлгын үедэ али олон шалтагаанһаа дулдыдажа, манайшье совхоздо мал туража, зүдэржэ, ногоон дээрэ гарадаг, олоороо гарзалдагшье ушарнууд тохёолдодог гээшэ. Энээнһээ боложо, үнеэд ехээр хооһордог, сагһаа урид шэргэдэг, залуу малшье түлжэсэ, өөдэлсэгүй байдаг гээшэ ааб даа. Ингэжэ һү абалгын, мяха тушаалгын хэмжээн доошоо эрид ородог шуу.

Иимэ байдалые зайсуулхын тулада һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ ехэ хэмжээнүүд хараалагдана, түрүүшын бодото алхамууд хэгдэжэ байна. Зүгөөр манай Хэжэнгын совхоздо энэ талаар эли бодо бүтэшэһэн юумэн үгы гэжэ сэхэ хэлэмээр. Тингэбэшье ниитынгээ адууһа малые тарган тобироор ондо оруулха, тэрэнһээ абтадаг ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтажа байна. Сабшалангаа шанаржуулжа, үбһэ ногоо ехээр бэлэдхэбэл, малай тэжээл һайнаар буйлуулжа, амта шэмэтэй болгобол, мал ажалһаа абтадаг продуктнуудые үбэлдөөшье элбэгээр абаха арга боломжо байнгүй яахаб. Энээниие эрдэм, наукын туйлалта, түрүү онол арга, дүй дүршэл тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Ушар иимэһээ совхозой парткомой, отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд ажахын хүтэлбэритэй нэгэн хамта энэ хэрэгтэ хам оролсохо уялгатай. Бүхы коммунистнуудай, комсомолнуудай болон олониитын ехэ хүсые малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэлгэдэ элсүүлбэл, ямар нэгэн ашатай туһатай хубилалта туйлагдаха зэргэтэй. Энээнһээ уламжалан, бусад олон хэрэгүүдээ хажуу талада табижархингүй, совхозой партком малай үбэлжэлгын асуудалые гол шухала дээрэ тооложо, үдэр бүриин хиналта доро абахаар шиидэһэн бэлэй.

Үшөө сентябриин эсэс багаар малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ тухай асуудал парткомой заседани дээрэ зүбшэгдэн хэлсэгдэһэн байгаа. Тэндэ абтаһан тоггоолой хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһые шалгаха зорилготойгоор октябриин һүүлээр энэ асуудалаа партком дээрэ дахин табиһан зэргэтэйбди. Зүгөөр малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тухай хөөрэлдөөн гансал партком дээрэ хэлсэлгээр хизаарлагдаа бэшэ, мүн отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн байха юм.

Тиихэдэ болоһон хөөрэлдөөнүүдэй гол удхань юун байгааб гэхэдэ, үбэл, хабарай сагта малаа һайнаар харууһалжа, тарган тобир байлгаха, һү, мяха үбэлжэлгыншье үедэ ехээр абажа байдаг байхаар ажал хүдэлмэрөэ эмхидхэхэ гэһэн зорилго болоно. Тиихын тулада мал ажалдаа түрүү онол аргануудые, химиин эди шэди ехэтэ ашаг туһые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалай эмхидхэл эрид һайжаруулха, партийна хиналта шангадаха хэрэгтэ онсо анхарагдаа. Гадна малшадай һуудал байдалые һайжаруулха, тэдэниие соёл болборолой, медицинскэ болон худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангаха тушаа мүн лэ хэмжээ ябуулганууд тодорхойлогдоо бэлэй.

Эдэ бүгэдэн гол түлэб партийна организацинуудай харюусаха хэрэг, коммунистнуудай эмхидхэжэ бэелүүлхэ зорилго. Тиимэһээ нэн түрүүндэ партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриие дэлисэ ехэтэйгээр ябуулха, коммунистнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ шухала байгаа. Малшан боложо, сэхэ гүүртэ, отара дээрэ хүдэлхөөр үшөө арбаад коммунистнуудые нэмэжэ ябуулбабди. Тингэжэ табан томо гүүртэ, отаранууд дээрэ партийна группанууд эмхидхэгдэбэ. Мүнөө үедэ 24 коммунистнар хонишодоор, 13—һаалишадаар, 6—үхэршэдөөр, 2— гахайшадаар хүдэлжэ байһан үетэй. Партийна группанууд эхин организацинуудай, совхозой парткомой ёһотойл тушэг тулгуурийн боложо шадаха байха.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэ удха шанараар ехэ. Эхин түрүүн Бахлайтын һаалиин гүүртын, мүн мэдээжэ хонишон нүхэр Ц. Б. Буянтуевай даадаг хонишодой бригадын дэргэдэ түрүү дүй дүршэл шудалха һургуулинууд эмхидхэгдэжэ, түрүүшынгээ хэшээл һая үнгэргөөд байна. Ажалай шэнэ дүршэлтэй, онол аргануудтай, химиин туйлалтануудтай малшадые танилсуулха талада эдэ һургуулинууд нилээд туһа нэмэри хүргэхэ байһаниинь дамжаггүй. Жэшээнь, Толгойн гүүртэдэ һая малшад сугларжа, һолоомо гидролизно аргаар дэбтээжэ, дрожжоор эһээжэ, амта шэмэ оруулдаг үйлэдбэритэй танилсаба. Тэрэнэй ашата туһын ехэ байһые үшөө дахин ойлгожо, сэдьхэл бодолдоо бүхөөр хадуужа абаһан байха.

Больницын, Культурын байшангай, библиотекын, рабкоопой хүдэлмэрилэгшэдые, багшанарые коллектив коллективтэнь суглуулжа, малай үбэлжэлгын үедэ тэдэнэй бэелүүлхэ зорилго тухайнь хөөрэжэ үгэһэн, ямар хүдэлмэри бэелүүлхэ байһан тухайнь хараа бодолынь тодорхойлһон байгаабди. Мүнөө үедэ малшадай олоороо байдаг газарнуудта 8 улаан булан эмхидхэгдэнхэй, нүүдэл библиотекэ малшадта айлшалдаг, шэнэ ном асардаг, уншажа дүүргэшыень саг соонь абаашажа байдаг болонхой. Хэжэнгын 11 жэлэй һургуулиин багшанар болон шабинар һара бүхэндэ нэгэ дахин холын гүүртэ, отаранууд дээгүүр гаража, ажалшадтай хөөрэлдөө хэхэ, тэдэндэ концерт харуулха гурим тоггоогоод, тэрэнээ мүн лэ гүйсэдхэжэ эхилээ.

Тосхон һууринһаа холуур ажаһуудаг уладые үдэр бүриинь үргэн хэрэгсэлэй эд бараагаар таһалгаряагүй хангажа байлгаһан үбэлэй үдэрэй богонидо баһал шухала зүйл. Тэрээниие хараадаа абажа, Хэжэнгын совхоз-рабкооп гүүртэнүүд дээгүүр наймаашангүй 8 ларек бии болгонхой, тиихэдэ нэгэ автолавка хадаа тусхай зохёогдоһон графигай ёһоор малшадые таһалгаряагүй хангажа байхаар табигдаад, мүнөө иишэ тиишээ сүлөө забгүй гүйлгэжэл байдаг. Малшадай энхэ элүүр, үбшэн хамшагта дайрагдангүй ажаллажа байхые, тэдэниие ариг сэбэрээр ажаһуулгахые нютагаймнай эмшэд мүн лэ үнэн сэдьхэлһээ хүсэнэ гээшэ.

Малаа тэжээхэ үбһэ һолоомоор, орооһо таряагаар, силосээршье совхознай энэ жэлдэ урданайхида орходоо яһала баян гээшэ. Гэбэшье зоотехническэ нормын ёһоор тооложо гаргаха болоо һаа, ниитымнай мал үбэлжэлгын үедэ хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангагдаагүй жэшээтэй. Тиимэһээ совхозой дирекци, партийна комитет хадаа тэжээл буйлуулганда анхаралаа онсо хандуулһан байна. Энэ намартаа ехэшье хүдэлмэри хэгдээ. Тэрэнэй ашаар һаалиимнай бүхы гүүртэнүүд дээрэ, шахалгын бригадада, гахайн фермэдэ —хамтадаа тэжээлэй тусхай арба нэгэн кухни, цехүүд түхеэрэгдээ. Үбһөөр, силосээр бардам хангагданхай бэшэ һэн туладаа һолоомо амта шэмэтэйгээр, ехээр буйлуулхые оролдонобди. Ууралаар дэбтээлгэ, дрожжоор эһээлгэ, химическэ элементнүүдые хэрэглэлгэ, хэмэл һү буйлуулга—партийна организацинуудай хиналта доро абтанхай.

Яруунын совхозойхидой жэшээгээр түлжүүлэгдэхэ, тушаагдаха буруу, хашарагуудые дулаан байрада байлгажа, һайн тэжээлээр эдеэлүүлжэ, үбэл, хабартаашье тус бүриинь шэгнүүрые килограмм килограммаар нэмээжэ байхаар түрүүшын хэмжээн бэелүүлэгдэнэ. Урдань «Заготскодой» малай бааза байһан газарта үхэр шахалгын гүүртэ хүсэдөөр түхеэрэгдэжэ байна. Январь соо гүрэндэ тушаагдаха түрүүшын 200 үхэр шахалганда табигдаа. Тус гүүртын бригадираар КПСС-эй гэшүүн, зоотехник нүхэр Иван Абидуевич Рабданов томилогдонхой. Энэ мэргэжэлтэ шэнэ уялгадаа эдэбхи үүсхэлтэйгээр, хүсэлэл оролдолготойгоор дүүргэжэ эхилээ.

Зүгөөр малай үбэлжэлгэ отделени, гүүртэ, отара, бригада бүхэндэ эмхитэй һайнаар эхилшоод байна гэхын аргагүй. Үбэлжэлгын бэлэдхэлэй ямараар ябажа байһые партийно-гүрэнэй хиналта шалгаа һэн. Дутуу дунданууд, хүсэд дүүргэгдээгүй юумэнүүд үшөөл олон байгаа. Тиихэдэ элирхэйлэгдэһэн дутагдалнуудые дары зайсуулхын хойноһоо партком, дирекци хадаа хэмжээнүүдые абана. Тингээд нобшоржошье байхын аргагүй, саһан ехээр орожо, хүйтэржэ эхилбэ. Адууһа малаа хүсэд үбэлэй гуримаар харууһалха саг ерэбэ ха юм даа.

Мүнөө ажахымнай бүхы малшад ниитынгээ малые тарган тобироо гээлтэ хоролтогүйгөөр ондо оруу... хын, үбэлэй үедэ ехэ продукци а... хын түлөө мүрысөөндэ бултандаа х... оронхой, эршэ түгэсөөр хүдэлжэ ба... һан үетэй. Малшан бүхэн, гүүрт... отара бүхэн тус тустаа үбэлэй ү... бэелүүлхэ социалис уялга абанхай... өөһэд хоорондоо мүрысэнхэй гээш... Дирекци, партком, рабочком ха... тарҗа, социалис мүрысөөнэй дүр... зохёонхой.

Һаалишаднай энэ жэлдэ 15.1... центнер һү гүрэндөө тушааха тус... бөө декабриин 1-дэ дүүргэжэ, жэл... барагдатар үшөө 700 центнер ... худалдахаар бэеэ уялгаланхай. Үхэр... шэд, хонишоднай мяха гүрэндэ т... шааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэхы... хойноһоо оролдолгоёо гаргажа ба... на. Малай үбэлжэлгын үе энээгээр хизаарлана бэшэ ха юм даа. Адууһ... малай ногоон дээрэ гаратар үшөө саг холо. Тиимэһээ эмхидхэлэй ех... хүдэлмэри урдамнай хүлеэжэ байн... Парткомойшье, партийна эхин орга... низацинуудайшье бүтээхэ юума... ихэлээрээ хэмжээлэшэгүй ехэ. Т... рэнэйл хойно гаралга хадаа парти... на организацинуудай, коммунист... нуудай гол уялгань болоно.

А. РАДНАЕВ,
Хорийн аймагай Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь.

Павел Арсентьевич Харламов 1955 оноо хойшо Зэдын УКС-эй барилгашадай бригадые хүтэлбэрилнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. А. Харламов, залуу хүдэлмэришэн Т. А. Валеев.
В. ГАУЧЕНОВЭЙ фото.

ТЕПЛОВОЗУУДАЙ ҺУБАРИЛДАН ГАРАХА БҮРИ...

1963 оной намар һэн. Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводто түрүүшын тепловоз заһабарилагдахаяа ерэбэ. Завод дээрэ ВЛ-8, ВЛ-60 маркын электровозууд заһабарилагдажа байһаншье, эндэхи зарим цехүүдые шэнэдхэн хубилгаха хүдэлмэри үшөө дүүрээдүй байгаа. Иимэ эрхэ байдал редукторна участок дээрэ үзэгдөө. Станок, элдэб түхеэрэлгэнүүд хүсэд тодхогдоогүй байһан.

Гэбэшье участогай мастер Доржо Данилович Абашеев бригадир Леонид Ярославцев эдэ бэрхэшээлнүүдһээ сухарингүй, участогайнгаа хүдэлмэри эмхидхэжэ ороһон байна. Түрүүшын тепловозой редуктор гол түлэб гараараа суглууһан байбал, мүнөө эндэ олон янзын түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэдэг боложо, хүдэлмэри оньһожоруулагданхай.

Энээн тушаа бригадир Леонид Ярославцев ехэхэн оролдолго гаргажа, участогайнгаа ёһотой эзэн байһанаа харуулба. Редукторнуудые заһабарилха хүдэлмэриин бүхы технологи хараадаа абажа, участогаа түхеэрһэн байха. Энээниинь Бүхэсоюзна тепловозно научно-шэнжэлэлгын институдай главна инженер В. А. Веллер ехээр һайшаажа, технологическа бүхы документнүүдээ институдта эльгээхыень дурадхаа бэлэй.

Мүнөө редукторна участок локомотив хабсардаг цехтээ түрүү зэргэдэ гаранхай. Алишье талаараа: ажалайнгаа бүтээсээр, түсэб даабариингаа дүүргэлтээр, хүдэлмэриингөө шанараар, жаяг журамаараашье. Эбтэй эетэй багахан коллективтэ байгша оной хабар коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэ олгогдоһон байна.

Энээндэ коммунис Ярославцевай үүргэнь тон ехэ юм. Бригадир гансахан үйлэдбэри эрхилээд хизаарладаггүй, хүдэлмэришэдөө хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулдаг заншалтай.

Эндэ нэгэ жэшээ харуулая. Энэ хабараар тус бригадада Леонид Редько ерэһэн байгаа. Залуу хүдэлмэришэниие мэргэжэлдэнь түргөөр һургахын тула эндэ үнинэй ажаллажа, дүй дүршэлтэй болоһон слесарь Николай Михайлович Кузьминда даалгагдаһан байха. Гэбэшье Леонид Редько бригадын гэшүүдэй найдабари түрүүшээр дүүргэжэ шадабагүй. Ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, даабаряа дүүргэдэггүй, заримдаа голодоһо гаргадаг байгаа. Нэгэтэ архиин халуунтай ажалдаа ерээ бэлэй. Иимэ ушарта бригадын гэшүүд сугларжа, нүхэр Редькотой һайса хөөрэлдэбэд. Энэ суглаание Леонид Редько мүнөөшье болотор мартадаггүй.

Һайн шанартай продукци гаргаха хэрэгтэ бригадир гол анхаралаа хандуулдаг юм. Редукторна участогта Леонид Ярославцев өөрын тамгатай ерэһэн байна. Бригадын заһабарилһан тепловозуудай 30 секци булта һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтажа, эрхим һайнаар хүдэлнэ. Техническэ хиналтын таһагайхид Ярославцевай бригадын бүтээһэн ажалда нэгэшье голодоһо олодоггүй, сэхэ саашань дамжуулан үгэдэг болонхой.

А. ХАРАЕВ.

ХОЁР ДАХИН ЕХЭ

Үйлэдбэриин «Бурятжелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиалай модо хюрөөдэлгын цехтэ шэнэ рама тодхогдобо. Нүхэр И. И. Буравлевой хүтэлбэрилдэг рама хюрөөдэгшэдэй бригада шэнэ агрегат богони саг соо шудалжа, ашаглажа эхилээ. Энээнһээ урда эндэ хэрэглэгдэдэг рамаһаа шэнэ түхеэрэлгын бүтээсэ хоёр дахин ехэ юм. Шэнэ агрегадаар нэгэ хэлаан соо 70 гаран кубометр хюрөөдэмэл материал бэлэдхэхээр.

М. БОЛОНЕВ,
4-дэхи филиалай хүдэлмэрилэгшэ.

МУНДАРГЫН ХОРМОЙДО

Саянай уулануд... Саянай уулануудай эгээл үндэрнүүдые манай Аха нютагайхид Мундарга гэжэ нэрлэдэг. Саянай хада ууланууд янза бүриин ан гүрөөлөөр—буга хандагай, булга ба хэрмээр баян юм. Эндэхи байгаалиин үзэсхэлэнтэ һайханиие хүнэй гайхажа барамаар бэшэ. Түрүүшынхеэ ерэһэн хүнүүд нютагай гоё һайхан байгаалияр һонирхожо, бүхэли үдэртөө аяншалһайб, аршаан мэтэ уһыень амталһайб, амарһайб гэжэ һанаадхиха. Илангаяа зун, намарай сэлмэг үдэрнүүдтэ Саянай орьёл торьёл оройнууд бүришье гоё һайханаар харагдадаг.

— Манай нютагай байгаали хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ гоё һайхан даа,— гээд эндэхи «Коммунизм» колхозой мал адуулагша Лопсон Манзаракшеевич Табитуев омогорхоһон янзатайгаар хөөрэнэ.

Аха нютагта арадай ажахын бүхы һалбаринууд нэгэ жэгдээр эрхилхэ аргагүй юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, бүри эртэ, һая намарай эхилжэ байха үедэ саһан орожо, үбэл болоод, аяар май болотор үргэлжэлдэг. Ульгам дулаан зунай саг богонихон. Тиимэһээ эндэмнай тарян ажал эрхилхэ аргагүйдэдэг, ехэнхидээ адууһа мал, гол түлэб эбэртэ бодо мал, адуу моридые үсхэбэрилдэг ажалтай юм. Ажалша бэрхээр адууһа мал харууһалдаг, баатарлиг зоригтой хүнүүдшье олон.

Эндэхи «Коммунизм» колхозой гэшүүдэй ажал хүдэлмэриие хаража үзэе. Энэ колхозой ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байнхай. Адууһа малайнь тоо толгой олошоржо, абтаха ашаг шэмэнь бүри дээшэлжэ байна. Тэрэнтэй хамта колхозой олзо жэл бүри дээшэлжэ, колхознигуудай ажабайдал һайжарна. 1964 ондо энэ ажахын эбэртэ бодо мал 942 толгойгоор олошороо. Адуу моридые үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдэнхэй. Колхозой малшад 1941 центнер мяха, 1938 центнер һү абажа, гүрэндөө 1900 центнер мяха, 1800 центнер һү худалдаһан байна. Энэмнай манай республикын бусад ажахынуудай ажалай дүнгүүдтэй сасуулха болоо һаа аргагүй бага шэнги харагдаха. Теэд эндэхи эрхэ байдалые хараада абабал, тиимэшье бага бэшэ байха ёһотой. Колхоз байгша оной түрүүшын гурбан кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, Ахын аймагай партийна комитедэй, аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Колхозой ажахы имагтал колхознигуудай эршэтэ ажалай хүсөөр хүгжэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозой һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ О. Иванова, Х. Хумаева, С. Хандакова, Д. Ендонова, С. Мунконова, Б. Сыренова, А. Гармаев гэгшэд түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр даажа абаһан бүлэг үнеэдһээ тус тустаа 10—12 мянган литр һү абажа, жэлэйнгээ түсэб жаран хоногоор уридшалан дүүргэбэ. Мүнөө тэдэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын түлэ оролдосотой һайнаар ажалла... байнхай.

Эндэхи мал адуулагшад Л. Таби... туев, Ж. Унжуев, Х. Мунконо... Д. Цыбденова болон бусад үнгэрһэ... зунай үедэ малай шэгнүүрые үд... бүри 1000 граммаар нэмээхэ гэһэ... республикын малшадай мүрысөөн... оролсожо, һайн үрэ дүнгүүдые туй... лаа. Тэдэнэр харууһалдаг малайнга... шэгнүүрые үдэртөө мянгаад грам... маар нэмээжэ, һайнаар таргалуула... Эдэнэй дундаһаа Лопсон Манзарак... шеевич Табитуевай ажалые онсолон тэмдэглэмээр. Энэмнай эдир бага... һаан эхилжэ мал ажалда хүдэлһэн... туйлай ехэ дүршэлтэй болоһон мал... шан. Колхозой түрүү малшадай н... гэн, партийна гэшүүн. Тэрэ жэлэй дүрбэн сагта—хабарай хажар һал... хиндашье, зунай хура бороодошье, намарай һэрюундэшье, үбэлэй янгир... нама хүйтэндэшье — хада уулы... хормойгоор үхэр малаа адуул... ябадаг. «Лопсоной ажал хододоо урагшатай байдаг» гээд нютагаа... хиниинь хөөрэлдэдэг болонхой. Тэрэ... нэй харууһалдаг мал һүүлэй найма... жэлэй хугасаа соо нэгэшье толго... гоор хорооггүй. Ингэжэл ажалладаг хадаа Лопсон Манзаракшеевич түрэ... нютагтаа хүндэтэй болоо ха юм.

«Коммунизм» колхоз хонин ажа... багашагааршье эрхилдэг һаа, ажа... ша бэрхэ хонишодоор олон боло... Бэрхэ хонишодой тоодо Е. Мунконо... ва, Ж. Бартаев хоёр оролсохо ёһоо... роол оролсоно. Тэдэнэр жэл бүр... эхэ хониноһоо хурьга абадаг, хони... бүриһөө 2,7—3 килограмм ноо... абадаг болонхой. Хүйтэн амисхаа... гай нютагта адууһа малые дулаа... байраар хангаха хэрэгтэй гэжэ бу... танда мэдээжэ ха юм. Тиимэһээ э... дахид малай байра, малшадай гэрнүү... дые олоор баридаг болонхой. Ура... гартай модошо дархашуул Б. Му... конов, С. Аюшеев гэгшэд бүтээ... ехэтэй ажалаараа суурхана. Тэдэн... хэһэн ажалай шанар хододоо һа... наар сэгнэгдэдэг, үдэрэйнь дааба... саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэ... байдаг.

Колхозой ажахын бүхы һалбари... да залуушуул олоороо хабаадалсан... Тэдэнэр аха нүхэдһөө жэшээ абаж... ажал хүдэлмэридөө эдэбхитэйгээ... хандахаһаа гадна, сүлөөтэй сагаа х... хюу сэнгэлигээр үнгэргэдэг ю... Ажалайнгаа һүүлээр клубтаа су... ларжа, зүжэг наада бэлэдхээд, хи... хирэ болоод лэ колхозникуудтаа ко... церт харуулжа байдаг. Залуу һаали... шад Марта Молорова, Валя Убуше... ва, Галя Габанова, зоотехник Та... Гармаева, Алексей Мажаев гэгшэд... ирагуу һайхан дуунуудые, хат... нааданууды колхозникууд ходо... хүлеэдэг болонхой.

Дурсагдаһан ажахын колхозни... гууд мүнөөдэрэйнгөө илалтаар һ... наагаа амараад һуудаггүй, ходо... урагшаа дабшажа, үшөөл ехэ ту... лалтануудые дабахын түлөө эрмэ... зэнэ. Иимэл даа минии нютаг — Мундаргын хормойдохи ажалша бэ... хэ хүнүүдэй эрмэлзэл, оролдолго.

Д. ДУГАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Холодильна түхеэрэлгэ бүтээдэг Берлиндэхи завод хари олон гүрэнүүдтэ мэдээжэ болонхой. Юундэб гэхэдэ, тэрэнэй бүтээһэн холодильнигууд дэлхэйн олохон гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ, шанар һайнтайгаараа суурхана ха юм.

Зураг дээрэ: заводой нэгэдэхи монтажна цех соо хүдэлмэриин үедэ. Советскэ Союзда эльгээгдэхэ термобарокамеранууд бэлдэгдэжэ байна.

АПН-эй фото.

БАГЖАГАР НАРҺАД ОЛООР УНАНА

1964 ондо модо бэлэдхэхэ түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудай бага комплексно бригаданууд ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа байна. Октябрь һарын дүн хаража үзэбэл, 246 бага комплексно бригадын 12 бригада 2.000-һаа үлүү кубометр, 43 бригада 1500—2000 кубометр, 122 бригада 1.000—1.500 кубометр модо бэлдэһэн байна.

Октябрь һарада илангаяа һайн амжалта Хориин леспромхозой бага комплексно бригаданууд туйлажа шадаа. Жэшээлхэдэ, А. П. Ступинай бригада 2.150 кубометр, С. В. Ермаковой — 2105, А. Д. Поповой — 2.136, В. Болоковой —2.002, А. Л. Шильниковэй бригада 2.063 кубометр модо бэлдэһэн байгаа. Эдэ бригаданууд жэлэйнгээ түсэб дүүргүүтэ болонхой.

Мүн Худанай леспромхозой Б. Д. Лоскутниковай бага комплексно бригада — 2.009 кубометр, П. Ф. Алтынниковай бригада 2.403 кубометр бэлдээ. 10 һарынь түсэб харабал, тус тустаа 107,6—118,4 процент дүүргэгдэһэн болоно.

«Модо бэлэдхэлэй эрхим бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэсэ Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригаданууд үндэр дээрэ үргэжэ ябаһаар. Эндэхи 30 бригадын 3-ниинь 2.000 гаран кубометр, 10 бригада 1.500—2.000 кубометр, 10 бригада 1.000—1.500 кубометр модо октябрь һарада бэлдэжэ шадаа. Мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ Иван Никитич Кушнаренко, Алексей Павлович Кудряшовой бригаданууд гаранхай.

Тэрэшэлэн Итанциин, Баргажанай, Горхоной леспромхозуудай олохон бага комплексно бригаданууд муу бэшэ амжалта туйлаба.

Бага комплексно бригадануудай мүрысөөн улам эршэдэнэ.

Е. МИХАЙЛОВА,
«Забайкаллес» комбинадай инженер.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ТУҺАЛАМЖААР

ГАВАНА. Хүдөө ажахые оньһожоруулха кадрнуудые бэлэдхэхэ асуудалнуудта Кубын правительство ехэ анхарал хандуулна. Орон дотор механизаторнуудые бэлэдхэхэ курсанууд, һургуулинууд эмхидхэгдэнхэй. Ольгин хотодо гансашье Кубада бэшэ, харин бүхы Латын Америкэдэ эгээн ехэ һургуули нээгдэнхэй. Энэ механизаторнуудай һургуули жэлдээ 1200 мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ юм.

Тус һургуули эмхидхэхэ хэрэгтэ Советскэ Союз ехэ туһаламжа үзүүлбэ. Хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд, һуралсалай хэрэгсэлнүүд эндэ СССР-һээ асарагданхай. Ерээдүйн механизаторнуудые һургахын тулада 62 совет бэрхэ мэргэжэлтэд ерэнхэй.

Энэ һургуулиин нээлгэ дээрэ, социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна ударидалгын гэшүүн-аграрна реформын национальна институдай министр-президент Карлос Рафаэль Родригес социалис революциин нэгэдэмэл партиин провинциальна комитедэй нэгэдэхи секретарь Армандо Акоста гэгшэд үгэнүүдые хэлэжэ, Кубын экономикые хүгжөөхэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай үзүүлжэ байһан туһаламжада үндэр сэгнэлтэ үгэбэ.

КНДР-эй АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

ПХЕНЬЯН. Республикын предприятинуудай жэлэйнгээ түсэбүүдые уридшалан дүүргэһэн тухай баясхалантай мэдээсэлнүүд Арадай Корейн бүхы нютагуудһаа ниислэл Пхеньянда абтана. Пхеньянай тоһо нилүүдэг заводой хүдэлмэришэд октябриин 30-най үдэр жэлэйнгээ түсэбые 101 процент дүүргээ һэн. Мүнөө жэлдэ предприятида 16 уралан нарижуулгын дурадхалнууд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Продукци абалга нёдондо жэлэйхидэ орходоо 10 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Ороной эгээн урда талын Кэсон городһоо һонин мэдээн абтаба. Городой 15 завод, фабрика олон үйлэдбэриин предприятинууд жэлэйнгээ даабаринуудые дүүргээ.

НАМАРАЙ ҮЕДЭ ЗАГАҺА БАРИЛГА

ПЕКИН. Хитадай далай шадарай провинцинуудай загаһа барилгын ажахынууд намарай агнуури эхилэнхэй. 100 мянга гаран загаһашад далайда гараба. Ляонин, Хэбэй, Чжэцзян провинцинуудай загаһашад нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 20 процентээр ехэ загаһа бариба.

ЮГОСЛАВИИН БАРИЛГАШАДАЙ ИЛАЛТА

БЕЛГРАД. «Дубровник» гидроэлектростанциин барилгашадай коллектив ажалай ехэхэн илалта — шэнэ ГЭС-эй барилгын болон хабсаралгын гол хүдэлмэри дүүргэгдэһэн үдэрые тэмдэглэбэ. Ороной урда зүгтэхи Требишница мүрэн дээрэ байгуулагдаха гидроэнергетическэ барилгануудта эхи табиха энэ станци ашаглалгада ороод байхадаа, жэлдээ 1,5 миллиардһаа дээшэ киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгэхэ юм.

ГДР-тэ АЙЛШАЛНА

БЕРЛИН. Москвагай сатирын театрай бүлэг һайн артистнууд германо-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй уряалаар ГДР-тэ айлшалжа байна. Энэ бүлэг РСФСР-эй арадай артистнууд Т. Пельтцер, Г. Менглет, РСФСР-эй габьяата артистка В. Васильева болон бусадһаа бүридэнэ.

Берлиндэ, Шверинда болон Потсдамда айлшад ехэ амжалтатайгаар зүжэг, нааданууды немец хэлэн дээрэ харуулба. Совет артистнууд үшөө Галле болон Магдебург городуудта концертнүүдые харуулха юм.

БАЯН НАМАР

ПЕКИН. Мүнөө намар Хитадай зарим провинци, районуудта яблока, хурма болон мандаринай баян ургаса хуряагдажа байна.

Ляонин провинци яблока худалдажа абаха түсэбөө дүүргээд, нёдондо жэлэйхидээ орходоо 2 дахин ехэ яблока оронойнгоо ондоо районуудта ябуулба. Пекинэй дэлгүүрнүүд дээрэ, магазинуудта хурмын улаан ягаан жэмэсүүд дүүрэн. Хитадай ниислэл хотын худалдаа наймаанай газарнуудта 35 мянган тонно энэ жэмэс оруулагдана.

Далайн захын Чжэцзян провинцида суута хуан янай яблока, мандаринуудые хуряалгын халуун хаһа болоод байна.

АХА ДҮҮГЭЙ НЭГЭДЭЛЭЙ ТУГ ДОРО

ПРАГА. Агууехэ Октябриин социалис революциин 47 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ эхилһэн чехословацко-советскэ хани барисаанай һара социалис Чехословакиин хото, хүдөөгэй гол һонин байһан зандаа. Баярай суглаанууд, олониитын түлөөлэгшэдтэй Чехословакиин ажалшадай уулзалга, совет артистнуудай концертнүүд чехословак болон совет арадуудай бата нэгэдэл болон аха дүүгэй хани барисаае хүсэн түгэлдэрөөр харуулаа.

Энэ һарада хабаадалсаһан совет-чехословацка хани барисаанай бүлгэмэй делегаци Словени болон Моравиин ажалшадай байдалтай танилсана. Чехословакиин хүдэлмэришэд, таряашад аргагүй энэрхы сэдьхэлтэйгээр, дулаанаар совет арадай түлөөлэгшэдые угтана.

Энэ һарын гол һонинуудай нэгэн болоһон совет фильмнүүдые харалгын недели үнгэрбэ. Чехословакиин хэдэн зуун мянган хүн «Гамлет», «Амидышуул ба үхэгшэд», «Оптимистическэ трагеди» болон бэшэшье совет фильмнүүдые угаа ехэ һонирхолтойгоор хараба.

БОЛГАРИИН ЭМШЭДЭЙ ШЭНЭ ОТРЯД

СОФИ. Софиин олон Пловдивай медицинскэ институт залуу врачнуудай шэнэ отрядые һурган гаргаба. Республикын элдэб районуудта хүдэлмэрилхөөр 650 хүн гараханъ. Тэдэнэй олонхинь хүдөө нютагуудта ажаллаха хүсэлэнтэй байба.

Медицинскэ эдэ олон шэнэ хүдэлмэрилэгшэд ороной арадай элүүрые хамгаалха хэрэг үшөө дээшэнь үргэхэ. Мүнөө арадай Болгари мянган хүндэ врачнуудай хүртэсын талаар дэлхэй дээрэхи түрүү оронуудай нэгэн болоно.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

БУХАРЕСТ. Решица гэжэ Румыниин городой металлургнууд энэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо 15 мянган тонно шэрэм, 30 мянганһаа дээшэ тонно булад түсэбһөө гадуур үгэбэ. Тэдэнһээ Хунедеарска металлургическа комбинадай коллектив баһал гээгдэнэгүй. Үнгэрһэн 9 һарын турша соо хунедеарцанууд түсэбһөө гадуур 51 мянган тонно шэрэм гаргаба.

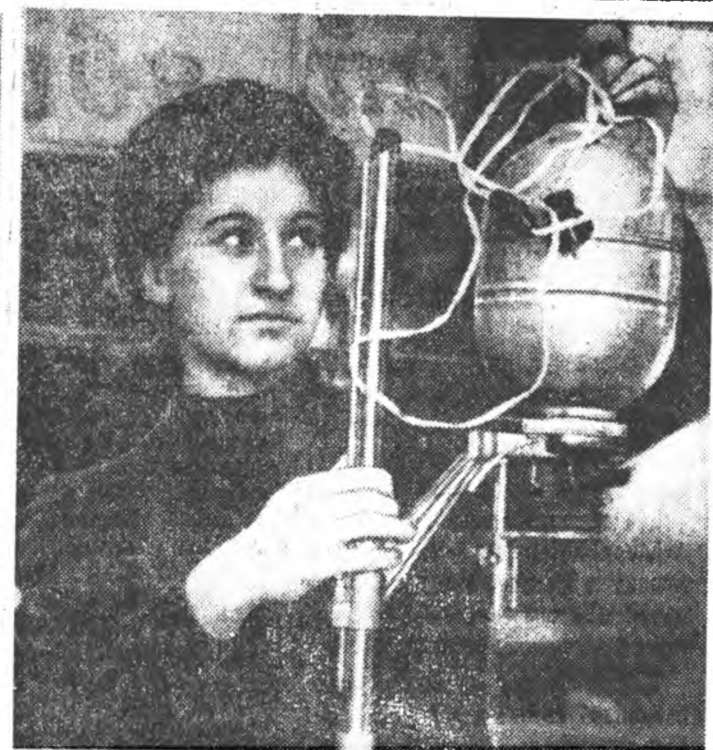
Технологическа онол аргануудые ходо нарижуулан һайжаруулга, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тэдэнэй амжалтануудай гол нухэсэл болоно бшуу.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной ноябриин 28.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой социалис городогто фото болон радио-бараануудые худалдаха тусхай магазин нээгдэһээр хахад жэл тухай болобо.

Тэндэ орожо үзэхэдэ, һонирхолтой зохидоор түхеэрэгдэһэниинь абаһаар лэ хүн бүхэнэй анхарал татадаг. Үргэн ехэ тагууд дээрэ телевизор, радиоло, магнитофон гэхэ мэтын эд бараанууд элбэгээр табигданхай.

Хоёрдохи таһагтань фото-хэрэгсэлнүүдые хододоо сүлөөгүй наймаалдаг. Тиихэдээ фотохимикат, плёнко гэхэ мэтэ иланхаяа олоор абтана.

Мүн тэндэ бараалхаһан хүнүүд мүнгэеэ һүүлдэ түлэхөөр радиоло, телевизор гэхэ мэтые худалдан абана.

Дурсагдаһан магазинай хүдэлмэрилэгшэд улад зоной эрилтые угаа оролдосотойгоор хангадаг. Хэрбээ таг дээрэ ямар нэгэн бараанай үгы байбал, худалдан абагшада тэрэниие түбэй баазаһаашье һаань оложо үгэдэг.

Тэрэшэлэн грампластинканууд сэхэ Ленинградай фабрикаһаа асарагдадаг.

Радио-бараануудые— Руфима Ахмадулина, фото-хэрэгсэлнүүдые Людмила Пяткова гэгшэд яаһан оролдосотой бэрхээр худалданаб! Баһа А. В. Бужигеева—магазинние даагша анхарал, абьяас ехэтэй!

Һанамжа дурадхалнуудайнь дэбтэр соо гансал баяр баясхалан хүргэһэн тухай тэмдэглэлнүүд. ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): 1. Магазинние даагша А. В. Бужигеева. 2. Фоторадио наймаалагша Л. Пяткова. 3. Залуу наймаашан Р. Ахмадулина.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МАЛШАДНАЙ БҮ ҺААТАГ ЛЭ!

Нниитын малай үбэлжэлгые тобир тарганаар үнгэргэхэ тэмсэл эхилэнхэй. Тиихэдэнь ажалһаа һаатангүй малшадай хүдэлхын тула тэдэниие эд бараагаар хүсэд хангаха гээшэ худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй дайшалхы зорилго болонхой.

Мүнөө үедэ республика доторнай 92 автолавка, морёор зөөдэг 65 наймаан гол түлэб мал ажалай фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр ябажа байна. Мүн тэндэ наймаалагшагүй 150 ларёгууд нээгдэнхэй. Энэ жэлэй дүүрэтэр үшөө 10 автолавка нэмэжэ абахамнай. Наймаалагшагүй 50 ларёк, морёор шэрэгдэхэ 35 наймаа эмхидхэхэмнай. Эдэмнай баһал холын һуурин тосхонуудаар, фермэнүүдээр ябаха.

Малшадые таһалгаряагүй һайнаар хангахын тула нютагай Совэдүүдэй гүйсэдкомуудтай хамта тусхай маршрут, график табигдаад бэелүүлэгдэнэ.

Тиихэдээ бүхы дээрээ октябрь һара соо, ноябриин түрүүшын хахадта 20 мянган паар валенка, 10 мянган паар булгайр гутал, 60 мянган телогрейкэ, 1,5 мянган хүбэнтэй үмдэн, 2 мянган паар дулаан бээлэй, 1 мянган хүбэнтэй хүнжэл, 300 радиоприёмник гэхэ мэтын эд бараан малшадта худалдагдаад байна. Энэмнай иигээд дүүрэхэ бэшэ. Гарахаяа байгаа декабрь һара соо бүри олон янзын үбэлэй хубсаһан наймаа болохо. «Малшаднай заашье бү һаатаг лэ, бү дааргаг лэ»—наймаалагшаднай иимэ бодолтойнууд хүдэлнэ.

Хоморой эд бараанай ороходо, нэн түрүүн лэ малшадтаа абаашажа наймаалнабди, гэртэньшье ошожо худалдаха ушар али олон.

Һаалишад, адуулгашад, хонишодой зүгһөө захилнууд орожол байдаг. Иимэ хадань баярлажа ябаад наймаалагшаднай хүдэлдэг. Харин захиһан бараанайнь үгы байхада гү, али дуталдахада һанаагаа зобожо шууялдаха. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагта октябрь һара соо, ноябриин түрүүшын хахадта малшадай орууһан 370 тусхай захилһаа оройдоол 270-ниинь дүүргэгдэһэн байгаа бшуу. Эндэ гол түлэб нооһоор нэхэһэн трикотаж, задардаг шэрээ, хубсаһа угаалгын машина, мотоцикл гэхэ мэтэ. Юундэб гэхэдэ, эдэ бараанууд бүхы дээрээ саанаһаа үшөөл багаар эльгээгдэнэ гээшэ. Зүгөөр энэ эд бараануудай улам элбэг дэлбэг болохо байһандань ямаршье ажаг һэжэг түрэнэгүй.

Нүүдэл наймаа эмхидхэхэдээ шадамар бэрхэ, суутай болоһон наймаалагшад улам олошорно. Тэдэнэй дунда автолавка даагшад нүхэд Д. С. Соктоев (Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай Түгнын совхозрабкооп), И. С. Шлинкевич (Зэдын райпотребсоюзай Дэрэстэйн сельпо), Захааминай аймагай Хамниин сельподо морёор нүүдэл наймаа эрхилэгшэ Ц-Д. А. Ринчинова болон бусад оролсоно. Гадна Сэлэнгын райпотребсоюзай автолавкые даагша Георгий Петрович Коломин магтаалтай.

Холын фермэ, гүүртэнүүдые алгадгүй һайнаар, түргэ түргэн хангажа байха гол аргамнай—автолавканууд болоно. Тэдэнэй нэгэн, хоёр тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэе. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай Түгнын совхозрабкоопой жолоошон-наймаалагша Даба-Самбу Соктоевич Соктоев яаһан оролдосотойгоор хүдэлнэб! Тэрэ хадаа автолавкаяа хододоо бэлэн байлгадаг. Машинынь эбдэржэ һаатаха ушар огто байгаагүй юм. Үдэр, һүнигүй мал ажалай фермэ, гүүртэнүүд дээгүүр аяншалдаг. Тиихэдээ малшадай захил абадаг, захиһан барааень асаржа наймаалдаг. Гадна хододоол түрүүшын хэрэглэмжын эд бараатай ябадаг. Баталагдаһан маршрут, графигаа нэгэтэшье һаатуулдаггүй.

—Манайш Даба-Самбу ерэхэл гэһэн сагтаа ерэһэн, захиһан юумыеш асарһан лэ байдаг—ёһоорхон лэ наймаалагша даа. Тиигээд хүн зондо урин налархай гээшэнь. Иимэ байхадань эд бараагааршье таһалдадаггүйбди. Ондоо тээгүүр ошожо, ажалһаа һаатадаггүйбди, урмашажа хүдэлдэгбди. Иигээд лэ жабарлажа эхилхэдэнь, бүришье шахардуу, гайтай болохонь ёһотой. Тиигэбэшье Даба-Самбугайнгаа байһан сагта һанаа амараар хүдэлхэбди,— гэжэ намда нэгэ малшан магтан һагад хэлэжэ байгаа һэн. Тиихэдэнь:

—Уялгамнай хаям, уялгамнай... Үшөөл биранагүйлди даа,—гээд наймаалагша ехэл даруугаар харюусаа.

— Шамда, Даба-Самбу, заашье зэмэ үгы. Энээнһээ үлүүгээр ямараар хүдэлхэ байгаа хүмши. Саг соогоо алгадгүй ябанаш. Маанадаа эрхимээр ханганаш. Дутуу дунда юумэ байдаг юм һаа, шамһаа болоһон байхагүй,—гээд тэрэ малшаниинь сэб гэхэ руунь сэгнэжэ хэлэжэрхёо һэн.

Иигэхэдэнь жолоошон-наймаалагшын ажал хүдэлмэриин ямар янзатайгаар ябажа байһаниинь эли боложо үгөө һэн. Теэдшье абажа үзыт даа: Даба-Самбу Соктоев 57 отара, 5 МТФ дээгүүр ото ябажа байдаг. Тиихэдээ гурбадахи кварталай турша дотор имагтал малшадай захилаар 5 мянга 550 түхэригэй эд бараа наймаалаа. Тэрэ тоодо эрэшүүлэй 8, эхэнэрэй 4 пальто, 3 буфет, 3 комод, 6 радиоло, эрэшүүлэй 10 костюм, «К-175» түхэлэй 1 мотоцикл гэхэ мэтые худалдаа. Тиигээд түрүүшын хэрэгсэлэй болон бусад эд бараа түгэс хүрэхэ соонь абажа ябадаг.

Тэрэшэлэн Захааминай райпотребсоюзай Хамниин сельпоһоо морёор наймаа зөөгшэ Цырен-Дулма Аюшеевна Ринчиновае магтахаар лэ. Энэ нүхэр малай үбэлжэлгын эхилһээр бүришье һаа ехэ абьяас үүсхэл гаргана. Рознично эд бараанай эрьесээр түсэбөө үнгэрһэн квартал соо 118,7 процент, тэрэ тоодо ном наймаалгаар 114,8 процент, дүүргээ. Дурадхал, һанамжануудай дэбтэрыень иража харабал, баяр хүргэһэн тэмдэглэлнүүд дүүрэн.

Сэлэнгын райпотребсоюзай автолавкые даагша нүхэр Коломин энэ жэл соо угаалгын 10 машина, 7 ковёр, 97 метр нарин хибэс гэхэ мэтые малшадта наймаалаа. Һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө малшад энэ хүндэ аймагай газетээр дамжуулан, оло дахин баясхалан хүргэһэн.

Эдэнэр наймаалагшадаймнай ёһотойл замайнь залууршад, малшадаймнай эрхим туһалагшад болоно.

Гэбэшье мал ажал дээгүүр нүүдэл наймаан хаа-хаанагүй иимэ адли һайн бэшэ. Машинаяа эбдэхэ, хэлсэһэн графигаа хазагайруулха, малшадай эрилтэдэ һэнгэргүй хойрогоор хандаха ябадал үшөөл үзэгдэһөөр. Энэ дутагдалые усадхаха хэрэгтэ олониитэ эдэбхитэйгээр туһалха, хурса шүүмжэлэл гаргаха ушартай.

Малшадай жэншэлгүй һайнаар, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье һаатангүй хүдэлхын тула, наймаалагшад бултаараан, оролдосотой шударгыгаар хүдэлөө! Тиигэжэ мяха, тоһо элбэг ехээр абадаг болохо хэрэгтэ бодото хубитаяа оруулая!

С. МАРХАНОВ,
Буркоопсоюзай ахалагша инструктор.

СЭВ-эй 18-дахи ЗАСЕДАНИ ТУХАЙ КОММЮНИКЕ

СОФИ, ноябриин 25. (ТАСС). СЭВ-эй хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комиссиин 18-дахи заседани Софи городто 1964 оной ноябриин 17-һоо 20 хүрэтэр болоһон байна.

Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Монгол Арадай Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Арадай Республикын, Совет Социалис Республиканүүдай Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын делегацинууд комиссиин заседанида хабаадалсаа.

Вьетнамай Демократическа Республикын, Хитадай Арадай Республикын, Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Кубын Республикын түлөөлэгшэд ажаглагшад болоно, комиссиин заседанида хабаадалсаа.

1970 он хүрэтэр газар уһалха, һайжаруулха, уһажуулха талаар хүдэлмэриие үргэдхэхэ тушаа СЭВ-эй гэшүүн оронуудай даб дээрэхи һанамжанууд тухай асуудалые, СЭВ-эй гэшүүн оронуудта һайн сортын үрэһэ ойрын жэлнүүдтэ бүри элбэгээр ургуулан абадаг болохо, эдэ үрэһэнүүдые бэе бэедээ үгэлсэхэ тухай дурадхалнуудые, 1961, 1962, 1963 онуудта үрэһэ туршаха талаар оронуудай хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые, 1965 ондо үрэһэ туршаха түсэбые комисси хаража үзөө.

Хүдөө болон ой модоной ажахые онъһожоруулха зарим асуудалнуудые, ветеринариин талаар СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаа холбооной асуудалнуудые комисси мүн лэ хаража үзөө. СЭВ-эй гэшүүн оронуудай 1966—1970 онуудта хүдөө болон ой модоной ажахыда хэхэ научна болон техническэ шэнжэлэлгэнүүдэй гол шэглэлые һайшаагаа.

Зүбшэн хэлсэһэн бүхы асуудалнуудаараа комисси зохихо һанамжа дурадхалнуудые батлан абаа.

1965 ондо өөрынгөө хэхэ хүдэлмэриин түсэбые комисси баталаа. Тус түсэб хүдөө болон ой модоной ажахын талаар СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаа холбоо саашадань үргэдхэхэ зорилготой юм.

Хани халуун, нүхэрэй ёһоной оршон байдалда комиссиин заседани үнгэрөө.

Улаан-Үдын сэмбын коммунис ажалай фабрикын шэрдэлгэ-сэбэрлэлгын цехэй мастерай туһалагша Д. Коротов үйлэдбэриин замай залууршa гэжэ тоологдодог. Нүхэр Коротов халаан бүриингөө даабари ходол үлүүлэн дүүргэдэг юм. Зураг дээрэ: нүхэр Коротов коммунис ажалай ударник, угаагша Г. А. Овчинниковтай хөөрэлдэжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг түлөөлэгшын бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 25. (ТАСС). Стэнливильдэ Бельгиин парашютна десантын буулгагдаһан ушар Конгын дотоодын хэрэгүүдтэ Бельгиин, США болон Англиин зэбсэгэй хүсөөр бүдүүлигээр хамааралсаһан, Конгын газар тушаа зоргооро хүсэрхэлгэ гаргаха политикые эдэ гүрэнүүдэй үргэлжэлүүлжэ байһан ябадал болоно гэжэ Советскэ правительство тоолоно гээд Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэ Эдлай Стивенсондэ (США) СССР-һээ ООН-ой дэргэдэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренкын мүнөөдэр эльгээһэн бэшэг соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Бүхы дэлхэйн арадуудай хараһаар байтар конголез арадта эсэргүү гэмтэ ябадал хэгдэнэ, эб найрамдалда, Африкын бусад гүрэнүүдэй арадуудай аюулгүй байдалда бодото гай түбэг татагдана гээд бэшэг соо хэлэгдэнхэй.

Конголез арадта эсэргүүгээр Бельгиин, США-гай, Англиин хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые Советскэ правительство эрид шууд буруушаана. Эдэ ябуулганууд ООН-ой Уставые оройдоошье хэрэгсээгээгүй ябадал болохоһоо гадна, уласуудай хоорондын эб найрамдалда, аюулгүй байдалда гай түбэг татана гээд бэшэг соо саашадаа хэлэгдэһэн байна.

Конгын арадта эсэргүүгээр колонизаторнуудай хэжэ байһан ябуулгын ехэ аюултай байһанда Аюулгүйн Соведэй анхаралые хандуулха зуураа, Советскэ правительство хадаа Конгоһо Бельгиин, США-гай болон Англиин сэрэгэй интервенциие дары болюулха, Конгоһоо Бельгиин бүхы сэрэгүүдые, харин бүхы хүлһэншэдые гаргаха тухай эрилтэ хэнэ, эдэ бүхы ябуулгануудай хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгые дурсагдаһан лэ гүрэнүүдэй правительствэнүүд хүсэлөөр дааха гэжэ мэдүүлнэ.

Энэ бэшэгэй буулгабари ООН-ой генеральна секретарь У Танда дамжуулан үгтөө.

◆ Конголез арадта эсэргүү империалис эзэрхэг добтолгые Советскэ правительство эрид шууд буруушаана.

★ *Патриодууд тэмсэлээ үргэлжэлүүлхэ.*

■ **Конгын патриодуудай тэмсэл Африкын бүхы арадуудай хамтын хэрэг мүн.**

★ Стэнливильдэ зэрлиг муухай ааша гаргагдана.

■ **Паулис городто Бельгиин парашютистнүүд буулгагдаа.**

КОНГЫН ГАЗАР ДЭЭРЭ БУЗАГАЙ МУУХАЙ ГЭМТЭ ҮЙЛЭ ХЭГДЭНЭ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 26. (ТАСС). ТАСС-ай корреспондент В. Васильев иигэжэ дамжуулна:

Стэнливильдэ интервентнүүдэй буулга «энэрхы сэдьхэлэй ябуулга» болоно гэжэ байгаад Вашингтондо, Брюссельдэ тусхай тушаалта хүнүүдэй шашалдажа байхадань, харин эзэмдэгшэд Конгын газар дээрэ бузагай муухай гэмтэ үйлэ хэжэ байна. Угаа муухай гэмтэ аашануудай гаргагдажа байһан тушаа Америкын информационно агентствэнүүдэй корреспондентнүүд мэдээсэнэ. Бельгиин һогтуу галзуу десантнигууд, Урда Африкын үндэһэ яһанай илгаа гаргагшад, немец нацистнууд, Кубын революцида харша этэгээдүүд хүн зониие буудан алана, дээрмэдэнэ, хүсэрхэнэ. Эдэ олон ондоо янзын этэгээдүүдһээ сагаан шарайта хүлһэншэдэй банда бүридүүлэгдэнхэй юм.

«Энэ хадаа жэгтэй муухайгаар алалга хюдалга хэгдэжэ байһан город болоно, тэндэ алуулһан хүнүүд шуһаар урдаһан тротуарнууд дээгүүр, шанга наран доро хэбтэнэ. Сагаан шарайта хүлһэншэд, премьер-министр Чомбе гэгшын жандармууд восстани хэгшэдые плендэ абахадаа, тэрэ доронь буудажа алана» гээд Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент Стэнливильһээ мэдээсэнэ.

Бельгиин парашютистнүүд болон Чомбе гэгшын солдадуудай Стэнливилиие эзэлһээр хоёр үдэрэй үнгэрөөдшье байгаа һаань, городто буудалдаанай болохонь урда мэтэ дуулдаһаар гээд корреспондент үргэлжэлүүлэн бэшэнэ. Буудалдаанай боложо байһан газарта тооһондо дарагдашаһан хоёр бронетранспортёрто һууһан Бельгиин солдадууд ошоно. «Пулемёдуудтнай зэһэнги бэлэн гү?» гээд офицер экипаждаа хашхарна. «Мүнөө тэдэниие буудажа, пулемёдоо шалгахабди» гэһэн харюу дуулдана.

Партизан гэжэ һэжэглэгдэһэн лэ хүнүүдые хүлһэншэд болон жандармууд барижа наншаһан, сохиһонойнгоо һүүлээр харанхы камеранууд соо хаана. Тэндэ суглуулагдаһан тон олон хүнүүдые хирэ хирэ болоод лэ газаашань гаргажа, буудан алана.

«Бельгиин парашютистнүүд сагаан шарайта хүлһэншэдэй, Конгын правительствын сэрэгүүдэй таба мянган солдадай дэмжэлгэтэйгээр Конгын восстани хэгшэдые усадхахын тулада хайра гамгүй байлдаа. Стэнливильдэ хэнэ» гээд Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Интервенциие үргэдхэхэ хэмжээнүүд абтажа байнхай.

Африка хэнэйшье үмэнэ һүгэдэхэгүй

АЛЖИР, ноябриин 26. (ТАСС). Африка бүрин эрхээ батадхаха, сүлөөрхэ замда орожо байна гэһэн һанал бодолдо этигэхые империалистнууд хэзээдэшье хүсэдэггүй байгаа гээд Конгодо бельгийско-американска эзэрхэг добтолгые буруушааһан митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, АНДР-эй президент Бен Белла мэдүүлээ. Зобоон туляагдагшадай нэрэмжэтэ талмай дээрэ болоһон энэ митингдэ Алжирай ниислэлэй хэдэн олон түмэн хүн зон хабаадаа.

Империализмын хүсэнүүд, Бельгиин болон США-гай хүсэнүүд бүхы Африкада сохилто үгэхэ бэлэдхэл мүнөө хэжэ байна гээд Бен Белла үргэлжэлүүлэн хэлээ. Манай орондо бидэнэр колонизаторнуудай мэхэ гохо гаргалгада дадашаһан туладаа, Бельгиин болон Америкын интервенциие зүбтүүлхын тулада дурдагдадаг гоё гоё үгэнүүд имагтал олониитые худхуулха гэһэн һэдэлгэ болоно гэжэ мэдэнэбди.

Транспортын самолёдуудтай, танкнуудтай, мүнгэ зөөритэй, далай соо аралнуудтай, мүн Чомбе хүлһэншэтэйшье байлга Конгодо амжалта туйлаха ябадал хангажа шадахагүй гэжэ бидэнэр империалистнуудта мэдүүлнэбди. Стэнливилиин эзэлэгдээшье һаань, харин Африка үлэхэл. Африка хэнэйшье үмэнэ һүгэдэхэгүй, хэнһээшье айхагүй. Тэмсэл үргэлжэлүүлэгдэхэ. Конгын патриодууд тохёолдоһон оршон байдалда тааруулан, бүтүү ой тайганууд соо орожо, тэндэһээ тэмсэл хэхэ. Иимэ ой тайга соо парашютистнүүд юушье хэжэ шадахагүй.

Конгын патриодуудай тэмсэл Африкын бүхы арадуудай хамтын хэрэг мүн гээд Бен Белла онсолон тэмдэглээ. Бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй үедэ миллион хахад хүнэй алуулһан тухай мартадаггүй Алжирай арад илангаяа ехэ һэримжэтэй байха ёһотой.

Африкын бүхы арадуудай харюусалга бэедээ даажа абахыень бидэнэр хүсэнэбди, юуб гэхэдэ, иимэ үе саг тулажа ерээ. Нэгэ хүн шэнгеэр тэмсэлдэ бодохо уряатайгаар өөрынгөө арадуудта Африкын бүхы гүрэнүүд хандаг лэ. Мүнөө амин наһанайнь аюулда орожо байһан патриодуудые дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлһэн резолюцинуудаар лэ хазаарлажа болохогүй гээд Бен Белла хэлээ.

Эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл

НАЙРОБИ, ноябриин 26. (ТАСС). Президент Касавубу, тэрэнэй сагаан шарайта хүлһэншэд болон Бельгиин, мүн Америкын советнигүүдые ёһотойл хорото дайсаднай гэжэ бүхы Африка тоолохо, мүнөө Конгодо хэгдэжэ байһан шуһата алалга хюдалгын түлөө эдэ хорото дайсад харюусалгатай гээд Конгын восстани хэгшэдэй сэрэгүүдэй түлөөлэгшэ Томас Канзын мүнөөдэр эндэ толилогдоһон мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Манай тэмсэл үргэлжэлүүлэгдэхэ, юуб гэхэдэ, энэ хадаа Конгын, бүхы Африкын эрхэ сүлөөгэй түлөө, бодото бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэл мүн гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнхэй.

Стэнливильдэ байлдаан болоһоор

ЛОНДОН, ноябриин 27. (ТАСС). Бельгийскэ парашютистнүүдээр Стэнливильһээ туригдэһэн конголез патриодууд үсэглэдэр һөөргэдэн добтолжо, городой зарим районуудые бусаан абаа гээд Рейтер агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Городой европейскэ районд шанга байлдаан боложо байна. Тэрэшэлэн Стэнливилиин африканска районуудай нэгэндэ байлдаанууд болоно гэжэ тус корреспондент тэмдэглэбэ.

Эзэрхэг түримхэй добтолго үргэдхэгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 26. (ТАСС). США-гай агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй транспортна самолёдуудаар асарагдаһан Бельгиин парашютистнүүд мүнөөдэр Паулис городто буулгагдаа. Энэ город Стэнливильһээ зүүн-хойшоо 370 километртэ оршодог юм. Конгын арадта эсэргүүгээр хэгдэһэн энэ шэнэ ябуулга 5000 хүн зонтой энэ городто байдаг «европынхидые абархын тулада» хэгдээ гэһэн хэбэртэйгээр шалтаг баригдана.

Манай консультаци

ГОРОДОЙ ГАЗАРНУУД БА ТЭРЭНИИЕ АШАГЛАЛГА ТУХАЙ

Дурсагдаһан асуудал табижа, Улаан-Үдэ хотодо ажаһуугша Н. Кокоулин манай редакцида хандаһан байна. Энээндэнь юрист нүхэр И. М. Балуровай харюу доро толилбобди.

Совет гүрэн хадаа газарые колхоз, совхозууд болон бусад предприяти, эмхинүүдтэ даалган үгэдэг, зүгөөр тэрэнээ хэр зүбөөр хэрэглэжэ байһыень ажалшадай депутадуудай Соведүүд, тэдэнэй гүйсэдхэхэ болон захирха органуудаар хинан шалгажа, хүтэлбэрилжэ байдаг.

Гүрэнэй газарай нэгэдэмэл фонд табан янзын байдаг:

1) Хүдөө ажахын, 2) хотын газар, 3) тусхай хэрэглэмжын газар, 4) ой модоной фонд, 5) гүрэнэй нөөсэлмэл фонд. Эдэ газарнууд ашаглагдаха талаараа тус тустаа өөрын ёһо гуримтай.

Городой газарые ашаглаха тухай асуудал табигдажа байгаа туладань, энээндэ сэхэ харюу үгэе.

Городой газарнууд гээшэ хотодо, хүдэлмэришэдэй посёлогуудта ажаһуугшадые хангаха газар болоно. Энээн тухай тусхай хуули, тогтоол, заабаринууд бии байха.

Городой газар ашаглагдаха талаараа гурбан ондоо хуби болон хубаардаг.

Нэгэдэхеэр: селитебнэ газар. Энэ хадаа городой али бүхы барилгануудаар эзэлэгдэхэ (гэр байрын, засаг захиргаанай, худалдаа наймаанай болон бусад эмхинүүдэй), үйлэдбэриин предприятинуудаар эзэлэгдэһэн гү, али хожомоо барилга хэгдэхээр хараалагдаһан газар болоно.

Эмхи зургаанууд болон предприятинуудта газарай участок хэтэдээ, хугасаагүйгөөр ашаглахаар гүрэнэй гү, али кооперативна үмсын эрхэтэйгээр олгогдоно.

Хубиин гэр байра барихын тула эрхэтэдтэ газар үгтэжэ болоно. Энэ «Эрхэтэдэй хубиин гэр байра худалдан абаха ба бариха эрхэ тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1948 оной августын 26-най Указ дотор, мүн энэ Указые баримта болгон гүйсэдхэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1948 оной августын **26-най тогтоолдо** болон РСФСР-эй Гражданска Кодексын 106-дахи статья дотор онсолон заагдана. Тиихэдээ эрхэтэн бүхэндэ хубиин гэр барихынь тула 600 дүрбэлжэн метр хүрэтэр хэмжээнэй газар хэтэдээ, хугасаагүйгөөр үгтэжэ болохо юм. Газар абаһан айл бүлэ тэрэ газартаа 60 дүрбэлжэн метр хүрэтэр хэмжээнэй гэр бариха эрхэтэй. Тэрэ гэрынь эзэнэй хубиин үмсэ гэжэ тоологдохо ба тэрэнээ дурсагдаһан нюур худалдаха, андалдаха, бэлэглэхэ, үрэ хүүгэдтээ үг дамжуулан үгэхэ бүрин эрхэтэй.

Хоёрдохёор: ниитын хэрэглэмжын газар. Энэ хадаа предприятинуудай, хотын хүн зоной ажаһуудалай гү, али соёлой хэрэглэмжэдэ зорюулагдаһан газар (гудамжа, талмай, парк, сэсэрлиг, базаар, кладбищи гэхэ мэтэ) болоно. Энээниие хотын бүхы эмхи зургаанууд, предприятинууд, эрхэтэд ашаглана. Зүгөөр энэ газарай зарим хэһэгые али нэгэн предприятида үгэжэ болохо юм. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын мяханай комбинадай посёлогой газар мяханай болон тээрмын комбинадуудта үгтэнхэй.

Гадна гудамжа, талмай дээгүүр, сэсэрлиг соогуур жэжэ хэһэг газарые, худалдаа наймаанай павильон, киоск гэхэ мэтые байгуулхын тула худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ саг зуура үгэжэ болоно.

Гурбадахяар: городой эдлүүриин газар. Энэ хадаа хотын хилэ доторхи талада байгаа бэлшээриин, сабшалангай, таряалангай болон огородой газарнууд, барилгын шулуу, элһэ абадаг газарнууд болоно. Эдэ газарнууд горсоведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр хотын албан газар, предприяти, эмхинүүдтэ болон эрхэтэдтэ ашаглахын тула үгтэдэг юм. Тиихэдээ коллективэй болон хубиин огород, жэмэстэ модо тарилгада зорюулан, эрхэтэн бүхэндэ 0,15 гектарһаа дээшэ бэшэ хэмжээтэйгээр үгтэнэ.

Хотын барилга генеральна түсэбэй ёһоор эрхилэгдэнэ. Энээнһээ ондоогоор хэгдэһэн хубиин ямар нэгэн барилганууд (гэр, дача болон бусад) хуули бусаар баригдаһан гэжэ тоологдохо. РСФСР-эй Гражданска Кодексын 109-дэхи зүйлэй ёһоор, эзэдынь тэрэ барилгануудаа ашаглаха эрхэгүй болоно.

Улаан-Үдэ хото барилгын генеральна түсэбэй ёһоор город шадарай Сэлэнгын баруун бэеын газарнууд гол түлэб байрын гэр бариха газар гэжэ тоологдоно. Гэбэшье тэндэ хубиин болон промышленна барилгануудые эрхилхэ тухай Улаан-Үдын городской Совет зүбшөөлөө үгэнэгүй. Юуб гэхэдэ, энэ район набтар дээрэһээ уһанай үертэ абтажа болохо юм. Имагтал Сэлэнгын эрьеые һайса бэхилһэнэй удаа тэндэ барилганууд түхеэрэгдэжэ эхилхэ.

Сэлэнгын баруун бэе болон, мүн Улаан-Үдэ хотын бусад заха газарнуудааршье хубиин барилгануудые өөһэдөө мэдээд хэхэ ябадал үзэгдэнэ. Энээниие зогсоохын тула городой Совет зохихо хэмжээнүүдые абажа байдаг.

И. БАЛУРОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Дулэтэ үгын дэлисэ» гэһэн түрүү бэшэг, «Ерээдүйн разведчигүүдтэй уулзалга» — Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй Культурын ордон соо болоһон коммунис ажалай ударнигуудай слёт тухай В. Крыловой репортаж, ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Сэлэнгын совхозой директор нүхэр Мельников гэгшын «Герасимовска хүдэлөөе сабшалан дээрэшье үргэлжэлүүлэе» гэһэн корреспонденци, Ю. Коркиной «Главна инженер» гэһэн корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: ТАСС-ай мэдүүлгэ. Улаан-Баатар хотодо болоһон баярай суглаан, СЭВ-эй 18-дахи заседани тухай коммюнике, хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужарта» («Субботний огонёк») һонин юумэнүүдые уншажа болоно.

Урагшатай ябыш даа, Баяр

Баяр ЕГОРОВ хатаржа байна.

...Урдуур hууhан комиссиин гэшүүдэй нэгэн гартаа саарhа баринхай бодожо:

— Үшөө хатар харуулха хүн бии гү?» — гэжэ асуухадань, хүн зоной ара талаhаа «бии» гэhэн хурса абяан дуулдаба.

Зал соо hуугаашад бүлта эрьен гэдэргээ харабад. Зоной саанаhаа арай гэжэ харагдаhан набтархан бэетэй хүбүүнэй «бии» гэжэ хашхарhандаа тэбдэшоод байhыень обёорбод.

— Зай, наашаа ерыш, бэлиг шадабаряа харуулха болоолши даа,— гэжэ комиссиин гэшүүн хэлэбэ.

Хүбүүн зоной дундуур урагшаа ендэртэ дүтэлбэ. «Хэмши, хаанаhаабши, хэдытэйбши!..» гэhэн хэдэн асуудалнуудта харюусаха зуураа, тэрэ хубсаhаа тайлажа бэеэ зэhэнэ. Энэ хүбүүн Эрхүүгэй Баяндайн аймагай Тургун нютагhаа, арбан гурбатай гэжэ элирбэ. Нэрэнь — Баяр Егоров. Ямарханшье хатарта хүгжэм тааруулан наадаха баянистшье байжа, хүбүүн матросуудай «Яблочка» хатаржа захалба. Олон зоной нюдэд тэрэниие «ямархан хүбүүхэмши» гэhэндэл шобто гэтэн харанад. Теэд тэрэнэй хатар хүгжэмдэ таарабагүй, зарим сагта хүбүүн хүлнүүдээ алдана. Тиихэдэнь зоной дундаhаа «ы» гэhэн абяан дуулдаба. Хатараа дүүргэн сасуу урдаа hууhан хүн зоной, комиссиин гэшүүдэй энеэлдэжэ байхыень харахадаа, эшхэбтэр байдалда ороод байhанаа ойлтобо. Тэрэнэй нюдэд уhатан, юумэ илгаруулхаяа болиходонь, уруугаа харан, зоной хажуу тээ ошоод hуушаба. Энэ үедэ, сээжыень ямар нэгэ хүндэ юумээр даража байhандал үзэгдэбэ. «Хожом hайнаар хатардаг болоходоо дахяад ерээрэй...» гэhэн үгэнүүдые дуулахадаа, Баяр уйлажархин алдана.

Тэрэ жэл Баяр Улаан-Үдын театрай корд балетдэ ябадаг болобо. Арбан гурбатай хүбүүн театрта ажаллахадаа Бурядай суута балерина Лариса Сахьяновае hайхашаан харадаг байгаа. Тэрэнэй үглөө үдэшэ бүри театртаа ерэжэ hорилго хэжэ байдагыень харахадаа, ямар ехэ оролдолго, ажал хэрэгтэй гээшэб гэжэ тэндэ түрүүшынхеэ бодолгото болоо hэн. «Хатарта ганса дурлаха бага. Энээнэй түлөө бүхы бэеэ үгэн, хүсэл hаналаа ажалтай нягтаар ниилүүлжэ ябаа hаа, ямар нэгэ үрэ гарахал байха» гэжэ нэгэтэ Лариса Сахьянова театрайнгаа балетнэ бүлгэмэйхидтэ хөөрэжэ байхыень шагнахадаа, Баяр эдэ үгэнүүдыень ухаандаа хадуун абаа hэн. Театрта жэл ажаллаhанай, hураhанайнгаа hүүлээр Баяр Буряадай дуу, хатарай ансамбльда абтаа hэн.

Уданшьегүй тэрэ ансамблиин бүлэг хатаршадай дунда шалгаржа эхилнэ. Хатаршын ажалда үнэн сэдьхэлhээ дурлаhандаа, үдэр бүри эсэшэ сусашагүй ажаллаhандаа тэрэ жэлээ ансамблиин «солист хатаршан» болобо. Баяр «солист» болоhоор Михаил Сергеевичэй «Уужам талада» гэhэн хатар түрүүшынхеэ гүйсэдхэбэ.

Манай буряад нютагай ажабайдалда үндэhэлэгдэн зохёогдоhон энэ хатарые ансамблиин шадабари ехэтэй Василиса Тумуроватай хатаржа, олоной магтаал hайшаалда хүртөө hэн.

1951—55 онуудаар Буряадаймнай дуу, хатарай ансамблиин бэлигтэ хүбүүд, басагад Сибиириин, Дунда Азиин, Ураалай, Украинын, Балтиин далайн эрье шадарай республиканууддаар, удаань Алас-Дурна зүгэй город, хүдөө тосхонуудаар гастрольдо ябахадаа, буряад арадайнгаа оюун hайхан искусствые Совет оронойнгоо олон яhатан арадта харуулан, үндэрөөр абажа ябаа hэн. Манай артистнарай гастрольдо ябаhан хизаар нютагуудай арад зон манай ансамблиин дуу, хатар харахадаа, шагнахада «hайн» «эрхим» гэhэн сэгнэлтэ үгэн, үнэн сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэжэ, нэрьемэ альга ташалгаар угтагша бэлэй.

Эдэ бүхы гастрольно аяншалгын үедэ хизаар нютагай газетэнүүдэй, мүн Монголой Арадай Республикын «Үнэн» газетын хуудаhанда Баяр Егоровой бэлиг шадабари тухай магтаал бэшэhэн лэ байха. Тиигэжэ тэгшэ табан жэл Баяр ансамблиин хатаршан ябаа. Энэ сагай хугасаада үдэр бүриин hонирхолтой hайхан хатарнуудые гүйсэдхэжэ, мэргэжэл бэлигээ дээшэлүүлээ. Эрхим ажал магтаал, шагналда хүртэдэг. Теэд Баярай бэлиг үндэрөөр сэгнэжэ, буряад эстрадын искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ амжалта түйлаhандань «Буряадай АССР-эй габьяата артист» гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоо hэн.

...1959 он. Москва. Буряад арадай литература болон искусствын хоёрдохи декада эхилбэ гэhэн соносхолнууд ниислэл хотын гудамжада, театр, клубуудай хажуугаар харагдана. Байгал шадарhаа бэлиг шадабаряа харуулхаяа ерэhэн буряад ажалша зоной искусствын түлөөлэгшэдые Москвагай хүн зон ехэ анхаралтайгаар угтажа байгаа hэн. Буряад искусство харуулгада хабаадалсаха үндэр нэрэдэ хүртэhэн Баяр Егоров бүхы арга шадабаряа харуулха гэжэ оролдоо hэн. Манай артистнарай концерт, зүжэг тухай олон статьянууд Москвагай газетэнүүдэй хуудаhанда толилогдоhон байха. Эндэ Баярай нэрэшье дурдагдаа hэн. Декадада хабаадагша манай буряад хатаршан хүбүүндэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Хүндэлэлэй грамота» барюулагдаа.

Новосибирск городто 700 хатаршад, дуушадай дунда үнгэрhэн конкурсын нэгэдэхи шата дабажа, Софья Барцеватай Баяр Москва ошохо болобо. Хоёр шатада мүн баhа амжалтатай байhандаа, hүүлшын харалгада ороо бэлэй.

Эндэ Баярай урда үшөөл бэрхэшээлтэй шалгалта бии байшоо. Юуб гэхэдэ, суута гараhан Чечено-Ингушска АССР-эй арадай артист Махмут Эсамбаев энэ конкурсдо хабаадалсахаяа ерэhэн байгаа. Теэд тэрэнэй хатар хамагые hонирхуулаа. Эсамбаевай нэрын нэрлэгдэхэтэй хамта, тэрэнэй ендэр дээрэ гарахатай сасуу залай доhолмоор альга ташалган болоно.

Эсамбаевай hүүлээр хатар гүйсэдхэхэ хүн арай айжа магад гэhэн hанал конкурсдо хабаадагшадай дунда түрэхэ. Теэд Баяр: «Юунэйшье болоо hаань, өөрынгөө хатар харуулжа шадаха ёhотойб,—гэжэ Софья Барцевада хандана. Тэдэнэрэй хатар мүн лэ халуунаар угтагдаба. Конкурсын дүүрэhэнэй hүүлээр, чечен, буряад арадуудай хоёр хатаршад уулзажа танилсаhан, хөөрэлдэhэн байха. Суута Эсамбаев конкурсын лауреат боложо, Баяр дипломант нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн.

Буряад хатарша хүбүүнэй hүүлэй жэлнүүдтэ гүйсэдхэдэг хатарнуудай нэгэн энэдхэг хатар болоно. Энэ хатарта hурахын түлөө Баяр хэдэн жэлэй туршада бэлэдхэл хээ. Энэдхэг хатар гүйсэдхэхэдөө хатаршан хүнэй бэеын, гарай уян нугархай байхаhаа гадна, хүгжэмэй талаар таараhан байха ёhотой. Урда зүгэй ороной уянгата хатарнуудые гүйсэдхэхэ тусгаар hургаал, даабаритай hургуули гэжэ байдаг юм.

Теэд Баярай хатардаг энэдхэг хатар үнэхөөрөө бодото энэдхэг хатар боложо шадаа гээд олоной hаналда нэгэдэе!

Буряадай хатар, дуунай ансамблиин эрхим дуушад хатаршадай дундаhаа урган гараhан Баяр Егоров тухай дуулаагүй, тэрэнэй хатархые hайхашаан хараагүй хүн манай буряадта үгы гээшэ ааб даа. Бэлигтэ хатаршан үнгэрэгшэ жэл РСФСР-эй габьяата артистын нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байха.

К. БУБЕЕВ.

ГАТАБ АХАЙ

РАССКАЗ

Гатаб ахай гэдэг нэгэ наhаараа хара ажал хэhэн, нэгэтэшье үбдэжэ хэбтэхэ гээшые мэдээгүй үбгэн юм. Теэд саhа орохын урда тээ Хойто Голдо хонинной байра барилсажа байтараа, гэнтэ ехээр үбшэлөөд, гэртээ үргэмжэ харууhанай болошоод хэбтэбэ. Нютагай фельдшер басаганай hанаагаа зобожо ерэхэдэнь:

— Нэгэ наhаараа эмнүүлжэ үзөөгүй хүмби. Амиды ябаха золтой hаа, эдэгэнэ аабзаб. Үгы hаа үгы, — гэжэ хэлээд гаргажархиба.

Анха гараха түрэхэhөө эхилээд нимэл гайхалтай үсэд шэрүүн зантай үбгэн юм даа. Түрэлхиин нимэл зантай хадаа залууhаа басагадта гологдо гологдоhоор hамгашье абажа шадаагүй байжа болоо хаш даа. Эгэшэтэеэл мүнөө эжэл суугтаа, анбунхан ажаhуудаг. «Энэ Гатаб ахай үбгэрхэ, үбшэлхэ дээрээшье хүниие дүтэ халдахаахагүй... Хойто Голдо сабшахагүй модо сабшажа, сабдагта хорлуулаа ха юм даа», — гэжэ байгаад үсөөхэн тойрон үбгэд, хүгшэд, үеынь нүхэд шэбир hабирхан шэбэнэлдэжэ эхилбэд. «Ай халаг», ехээр муудашоогүйдэнь тэрэ Хара Няндагта абарал бүүлгүүлхэ, адис табюулха байгаа. Теэд Гатаб ахай өөрөө хүнэй hанаагаар байжа шадаха юм гү даа, али үгы гү», — гээд баhа үг-маг гэлдэбэд.

Гатаб ахай эгээ мүнөө газаашье гарахаяа болинхой, баруун хойто углуугайнгаа шэрээ дээрэ оог-ёогхон болошо хэбтэбэ. Зузаан шара арhатай нюурынь улам гүнзэгыгөөр уршалаатажа, hахал шэрхэгтэ дарагдашанхай, шүрбэhэлиг хүдэр гарнуудынь шүүрэжэ hуларшанхай. Эгэшэнь яахашье оромоо олон ядажа, hанаа үнөөндэшье дарагдаhан янзатай.

Тиин байтар гэгээн үдэр дунда гэнтэ хүн үүдэ тоншон орожо ерэбэ. Баhал үбгэжөөл хүн. Хүрин даалимба дэгэлтэй, хүлзэжэ хараhан нюдэтэй, мэлигэр зузаан зубхитай. Столой саана ощожо, тэрэ hуумсаараа ёhын тэдысэ амар мэндын үгэ андалдаhанай hүүлээр:

— Хара Няндаг гээшэлхи даа,— гэжэ хамар дороохоноо гүбэрбэ. Тиихэдэнь хаанаhаа ямар танигдаагүй хүнэй орожо ерэhые ойлгон ядажа зогсоhон хүгшэн гэнтэ ульгам шамбай боложо;

— Дэгэлээ тайлыт, дээшээ hуугыт. Манайхиниие яагаа бэрхэ оложо, орожо ерэбэ гээшэбта, — гээд hандагай hүүхэ табин, юушье хэхээ ойлгожо ядаhан мэтэ тээлмэрдэшэhэн маяг үзүүлжэ, гэр соогуураа гүйдэлөөрөө шахуу хатарба, тоhо саахар табижа, шарахан сайгаа аягалба.

— Гатаб ахай гэлсэдэг бэлэй гү дүүетнай? Хэр байнаб? Мэдэхэ hанаатай орожо ерээлби даа, — гээд тэрэ үбгэн болгоомжотой зохидоор асууба.

— Хари даа, hанаагаа зобожо орожо ерэhэнтнай ехэ hайн даа. Халууниинь үсэгэлдэрэйхиhөө багаха бууpаhан янзатай, — гэжэ хүгшэн харюусаба.

— Ямар арга хэнэ гээшэбта?

— Хари, ямаршье арга хэжэ үрдеэгүй байналди даа: докторой, харыншье.

— Наhатай хүн хадаа мэдэгдэнэгүй. Хада гэр тээшээ хатаржашье магадгүй. Харыншье арга hаань хаража шүүжэ үзэхэдэ яаха юм?

— Хари даа. Гатаб ахайн өөрынь лэ хүсэл дуран мэдэхэ юм бэзэ даа. Гэбэшье... — гээд хүгшэнэй хэлэхэ зууран үшөө hонор ухаандаа хэбтэhэн Гатаб ахай хана тээшээ хаража хэбтэhэн аад лэ, гэнтэ ирагглан ёоложо, айхабтар хүндөөр шуухиран, hүлэмхи hулахханаар ингэжэ дуугарба:

— Эгэшэ, энэ хэнээ баhа ерүүлээд бабаралданаш даа?

— Хара Няндаг өөрөө ерээ ха юм даа.

— Аа-а, дуулаhан байнаб.

Тиигэжэ халта өөгшөөлгэhэн харюу дуулахадаа Хара Няндаг hуури дээрэhээ үндэлзэн бодожо, тэрэ үбшэн хүнэй хажууда ошожо:

—Зай, бараг байна гүт даа? — гээд ехэл хайрлан бэшэрхэhэн янзатайгаар асууба.

— Барагтай, багтай боложол байнаб даа, — гээд тэрэнь харюусаба.

— Ташье, бишье хадаа нэгэл үеын зон байнабди. Сэхэ руунь хэлсэхэдэ, яагаа юм? Шажан шүтөөрхэлэй шалтагаан байжа болоо бэшэ гү? Хойто Голhоо тодхортоhон байгаа хаяат. Уншалга хүүлээ hаатнай, нюуртай гэжэ hананаб.

Үбшэлhэн үбгэжөөл нимэ үгэ дуулахадаа балайшье гайхабагүй. Хойто Голhоошье байтагай сээртэй сэржэмтэй газарта модо отолжо ябаhанаа, тиигээд ямаршье оhол бэрхэшээлдэ ороогүй үнгэрhэнөө тон элихэнээр сэдьхэн hанажа:

— Хара Няндаг, арайл эндүүрээ байнат. Намда ямаршье уншалга, тоншолго хэрэггүй гэжэ hананаб. Иигээд лэ амгалан амараар хэбтэжэ, эдэгэжэл үзэхэ ёhотойб, — гээд анханай үнөөхи үсэд зангаараа харюусана. Тиихэдэ эгэшэнь гэнтэ аман соогоо юушьеб эжэ эхигүй оло дахин шэбэнэжэ, шэг шарайгаа хубилгаба. Теэд дүүгээ айхабтар хүндэлжэ ябаhан тула эгээ мүнөө юушье хэлэхэ аргань үгы.

— Бурханда шүтөө хүн гүш, али үгы гү? — гээд Хара Няндаг сэхэ руунь табиба.

— Өөрөөшье мэдэнэгүйб. Теэд энэмнай тиимэл hаа шухала юумэн гээшэ гү? — гэжэ Гатаб харюусаба.

— Шүтэдэггүй hааш, юрэдөө hайн байхагүй даа.

— Теэд бурханай үнэхөөр байдаг юм hаань, харгы дээрэнь хүндэлдэжэ ябаа бэшэб. Тэрэшни өөрөө намда ямаршье туhа хээгүй.

— Туhа хээгүйень яажа мэдээбши. Бурхан гээшэ бидэндэ хамаг юумэ үршөөгөө, заяагаа. Ажамидарал, зөөри баялиг, бэеын элүүр...

— Бурхан бидэндэ ажамидарал үршөөhэн юм гү? Тиихэдээ тэрэ үгэhэн юумэеэ бусаажа абаха гээ бы даа. Зөөри баялиг гэнэ гүш? Ниитын... маанадай хара хүлhөөр, ажал хүдэлмэриин аша туhаар олдоhон бэшэ юм гү. Хүдэлөөгүй hаа, иимэ зөөри баялиг байха байгаа гү?

— Зай, Гатаб ахай?..

— Үгы... Үгы. Хэды уршагта муухай ушаралнуудай тохёолдобошье, hүзэглэжэ ябаhанаа hананагүйб. Өөрын ухаан зориг улаан гар хоёроороол түйлажа гараа hэмби. Имэл зандаа ябаад үнгэрүүжэб даа.

— Ай, хөөрхы даа ехэ, — гээд эгэшэнь хоёрой хоорондо хахашоод лэ, харахан нюдэнhөө уhа мэлмэрүүлэн зогсобо. Нэтэржэ ороhон Хара Няндагай дахин нэгэ забдажа:

— Зай, Гатаб ахай, үсэд лэ ябаhан хэбээрээ үлыш даа. Үнэн замда орожо шадабагүйлши даа, — гээд дураа гутангяар духаяа эльбэн гүбэд гэхэдэнь:

— Барагтайл юм бэзэ даа... Байлдаанайшье газарта туршаа hэм, амидышье үлөө hэм... Зай, зайлахадатнай эндэhээ болохо, ехээр эсэшэбэб, — гээд хара хүлhэ адхаруулан, hөөргөө хана тээшээ эрьелдэн хэбтэшоо hэн.

Хара Няндагшье амандаа уhа балгаhан мэтэ болон бахардажа, абяа анирагүйхэнөөр гаража ошоhон, тиихэдэ хүгшэн эгэшэнь тэрэл нэрэ hурагүй hугшажал hууhан зандаа үлөө hэн ха.

* * *

Тиигээд хэдэн hара үнгэрhэн хойно Гатаб ахай үнөөхи элүүр зандаа бодошоод, баhал Хойто Голдоо барилгаяа хэжэ ябаа бэлэй.

Р. ХАЛЗАНОВ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной ноябрийн 28.

Б. БАЗАРОН.

МҮНГЭНЭЙ МҮРӨӨР МҮЛХИГШЭД

ФЕЛЬЕТОН

Холбоо харгын бэлшэртэ
Хоёр үбгэд зөлгожо,
Хаана хүрэтэр зориhоноо
Халан hуужа, зугаалба.

Нэгэдэхи үбгэн А...гэгшэ
Нилээн томо үргэбшэтэй,
Хоёрдохи үбгэн Х.. гэгшэнь
Хубсаhа, боодол холбонхой.

Баруулжаа шэглэхэ автобус
Баран хүлеэнэ янзатай.
hарабша дооро тэдэнэр
hандай дээгүүр hуужа байба.

А... үбгэн ама задалан,
Асуудал нүгөөдэдөө табисагааба:
—Эдэ юугээ холбообта,
Элдэб эсын наймаа гү?

Хото городой дэлгүүртэ
Хогшол хадхаг абаашана гүт?
— Үгыш даа, хүнэй захилга...
Хүндэ гэнгүй хүргэгшэб.

Да... ламын бүүтэр даа,
Дасан хүрэтэр абаашанаб.
Тамнай, юугээ үргэлбэт,
Талха, мяхан гээшэ гү?

—Тиимэ даа, гүнгэрэг хуралда
үглөө
Гүнсэг оруулха hанаатайб.
Үүсэеэ hая гаргаhаар
Үбсүү ханшар үргэлөөд,

Ивалгын дасан орохоёо
Иигэжэ ябаhан хүн гээшэб.
Зуурам баhа хүгшэдүүд
Зулын тоhо нэмээнэ...

Тээсгэн ака наhа дүүрээ,
Тэрэнэй шэнжээ татуулхаб.
Хаана түрэлөө олоhыень
Хамба ламаhаа асуухаб.

— Зай, хамта ябаха хаямди.
Замай ханинар болобобди.
Да... лама гээшэмнай
Дасанда балай hуудаггүй,

hуха хүдөөгөөр гүйлгэжэ,
hуга, юрөөл уншадаг даа.
Ивалга Иисэнгэ хоорондо
Эhээ гээхын забhарта
Манайда хүрэжэ манжалдаг
Манхаг дэлгэжэ амардаг юм.

Хүнгэн таксида багтахагүй
Хүндэ ашаатай болоходонь
Зарим юумэhээнь мэшээглээд,
Замай бэлшэртэ ерэгшэб.

—Хамаг хогшолынь абаашаад,
Хаана, хэндэ тушаанабта?
— Дасанай нярба тооложо,
Дансада хадажа абамсаараа.

Хамаагүй hөөргэнь худалдан,
Хахад сэнгээр хаясагаадаг.
Үмдөөгүй шахуу хубсаhан аад,
Үргэл болошо ошоно ха юм.

Үхэhэн хүнэй гэнгүйгөөр
Үргэлөөд нэгэ тээ абаашахаш,
Магазин coohoo абааб гээд,
Малшадта дары худалдахаш.

Да... лама гээшэмнай
Далай зөөритэй хүн юм даа!
— Та, тиигэжэ ябахадаа
Тарни, мэгзэм уншадаг гүт?

Хойто наhан тухайдаа
Холбожо юумэ бододог гүт?
—Тарняар шүдхэрөө тахалхабиб,
Таба, гурбаялал тоолоо бэзэб.

Хүнэй харахын тэдысэ
Хүзүүндээ эрхитэй ябагшаб.
hүрхэй hүзэгтэй бэшэ аад,
hүнэhэн гэжэ мэдэдэггүйб.

Да... лама гээшэмнай
Дасанда балай байдаггүй.
Дандаа хүдөөгөөр ябахадань
Дайралдаха дуран хүрэдэг юм.

(Сэхыень эндэ хэлэхэдэ,
«Сэржэм үргэдэг» заншалтай).
Бишье миhэрээд hуудаггүй
Билдуушалхаа hанадаг хүм.

Наагуур харахада налархайгаар
Наhаараа хэhэн наймаа ха юм.
—Ходо дасан руу ошоходоо
Хуралда хэдыдэ мүргэнэбта?

Гэбгы лама тэндэтнай
Гэрдэжэл hуугаа ёhотой даа.
— Мүнгэнэй түлөө харгылха аад,
Мүргэхөө балай яарадаггүйб.

Габжа, гэбшэ бүгэдөөрэн
Гахайн мяханда дурладаг:
Битнай баhа тэрэниинь
Бэдэржэ үгэхөөр мэгдэдэг хүм.
Мүнөө үглөө илгаагүй
Мүнгэн ходо харагдаха...

Таба гурбые hарбайхадань
Ташье арсаад байхагүйт.
Да... лама гээшэмнай
Дасанда балай байдаггүй.

Дабирхайн халаад байхада
Дахуулаад ябахаа hаатахагүй.
Далга абхуулhан газарта
Дахяад тэндэ садалсахаш—гээд
Х... үбгэн халамгайгаар
Хамаг ябадалаа уудалба.

А... үбгэн хажуу таладань
Аман соогоо маани уншана.
Баhал хубиингаа сэдьхэлдэ
Барисын юумэндэ гойрхоно ха.

Иимэ сэхэрмэг хөөрэлдөө
Эдэнэр дундаа дэлгэбэ
Мүргэлэй охёор далижанхай
Мүнгэнэй мүрөөр мүлхигшэд
Үндэр наhатай болобошье,
Үртөө дээгүүр үрдилдэнэ.
Хүлөө шэрэжэ даахал hаа
Хүгшэдэй ябахада яаха hэм.
Зүгөөр, зөөридэ гойрхожо,
(Зүнтэг болоо бэшэ аад лэ)
Үнгын натаг хубсаhа,
Үрил, пэлдэн, адис гү —
Тэсэжэ болошогүй «бодосые»
Тэндэhээ зөөхэнь гэмшэлтэй.
Харин ходо Ивалга руу
Харгы гаргажа заншаашад
Юунэй түлөө ябанаб гээд,
Юрын хөөрөөн элирүүлнэ.

НАРЬАД ШУУЯНА ҮБЭЛДӨӨШЬЕ.

П. ЯХНОВЕЦКИИН зураг.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ

Ниислэлэймнай шэмэг—оперо, баледэй театр жэлhээ жэлдэ дэлхэйн, ородой эрхим зэргын болон совет оперонуудые найруулан табижа, репертуараа улам баяжуулна.

Тэндэ hаяхан Делибэй «Лакме» гэжэ суута зохёол харуулагдажа, улаан-үдынхидые ехэтэ урмашуулба.

Лакмейн ролиие артистка Т. Карпинчик ульгам hайнаар гүйсэдхэбэ. Тиихэдээ орёо хүндэ аялга нугалбаринуудые тодо сэбэрээр хангюурдажа, харагшадай альга ташуулба. Тэрэшэлэн Джеральдые РСФСР-эй габьяата артист А. Арсаланов баhал шадамар бэрхээр наадаба.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

УРЯАЛГҮЙ АЙЛШАН, УХААНСАР БАСАГАН

Онтохон

Урда сагта, улад зоной ганса нэгээрээ эндэ тэндэ ойн захаар, уhанай эрьеэр ажаhуудаг байhан үедэ hэн ха.

Намжаа дулаахан намарай нэгэ үдэр, Нарhата хүндын эхиндэ намаржаан буусадаа байтараа Шубуухан гэжэ долоо наhатай долонгирхон басаганай абань агнуурида гаража, эжынь жэмэс түүхэеэ ошобо ха. Шубуухан басаган гэртээ гансааран үлэбэ. Наадахаш гэхэдэнь hонигүй, хүршындөө ошохо гэхэдэнь холо. Теэд аба, эжынь гэртээ байгаарай гэhэн хаям. Унтахаш гэхэдэнь нойрынь хүрэнэгүй. Хэхэ юумэеэ оложо ядан байтараа эжынгээ hам олоод, эжыдээл адляар уhаеэ hамнаха гэжэ бодобо. Үндэhэн аягада уhа хэжэ хажуудаа табяад, задагай галайнгаа хоймор хажууда hуугаад, аабагархан уhаеэ шадамарханаар hамнажа hуутарнь, хүбшын хүсэтэ хара баабгай хүршындөө уряалгүй айлшан буужа урсахан гэрэйнь уйтахан үүдээр хабшуулдаhаар орожо ерэбэ. Гэр соогуурнь унхидан иишэ тиишээ хараашалан урал амаа долёосогоон байхадань Шубуухан басаган хүдэлхэеэшье айшоод, тархяа hамнажал hууба.

Баабгай галайнь нүгөө захада hуужа, басагаханиие hажаалдан hабараараа тархяа hабардана ха. Баабгайн номгон зантай байhанда солоохой ороhон басагахан гэнтэ hанаа абажа, галhаа нэгэ сусал абаад тархидаа дүтэлүүлэн барiба ха. Баабгайшье баhа галтай нэгэ сусал абаад тархидаа барихаданиье тэрэ, дүрд гээд дүлэ бадаржа, баабгайн тархида гал аhашаба. Бахардаhан баабгай баггүй шангаар бархираад, газаашаа гүйжэ гарабашье, холо харайжа шадангүй хосорон унашалай. Баабгайн тоhолиг ноохондо аhашаhан гал бүхы бэеыень хуухалжархёо.

Тиигэжэ ухаансар hүбэлгэн басаган уршагта арьяатаниие дараhан юм гэдэг.

С. ДЫРХЕЕВ,
Б-М. ДЫШЫНОВ.

ТААБАРИМНАЙ ТААГДАА

Манай газетын уншагшад «Шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужарта» толилогдодог таабаринуудта гол түлэб зүб харюу үгэжэ байдаг. Ноябриин 14-нэй номерто толилогдоhон таабариие уншагшад Ц-Д. Пурбуева, Д. Цыбиков, Ц. Чимитов гэгшэд таажа шадаагүй. Энэ таабариие Хорнин Чисааньн совхозой hаалишан Баташулуун Ванданов «таабариинетнай таан алдабаб» гэhэн харюу эльгээ:

12 үнеэдые 315 үдэртэ hаажа, хамтадань 68.040 литр hү абаhан. Тиихэдэ үнеэн бүриhөө 5.670 литр hү hааhан байгаа. Энээниие олохын тула ингэжэ бодонобди:

Нэгэ үдэр соо hаалишан 18 X 12 = 216 эды шэнээн литр hү hаагаа.

Хоёрдохёорнь болоходоо, hаалишан хэды үдэр соо энэ hү hаагаа хаб гээд олонобди: 68.040 : 216 = 315

Жэлдээ нэгэ үнеэнhээ хэды литр hүн hаагданаб? Дүн хамтадаа хэды литр болоноб?

18 × 315 = 5.670 литр.
5.670 × 12 — 68.040 литр.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н00282. Зак. № 1162.